

Bilag L 1¹

I Anledning af Capitaine Ræders, udi Skrivelse til Stortinget af 15de dennes giorte Forslag om Takadresse til Statsraadet, samt Kiøbmand Holters Forslag af s. D. angaaende Oplysninger fra den nedsatte Overkrigscommission, om hvorvidt der er avanceret med de beordrede Undersøgelser i Anledning forskellige Personers Forhold under nærværende Krig, har Odelstinget den 22de dennes fattet saadan Bestemmelse:

”at Statsraadet skulle anmodes, at forskaffe Stortinget Underretning om, hvorvidt der er avanceret med den af Statsraadet befalede og med Nationens Ønske overensstemmende Undersøgelse, om adskillige Personers Forhold i nærværende Krig.”

Hvilket Odelstingets Præsidentskab herved har den Ære, tjenstligst at tilmælde Lagthinget, ved herhos tillige at oversende de ovenmældte Forslage.

Christiania; i Odelstingets Præsidentskab den 24de Octobr. 1814.

Christie

L Weidemann

Til
Lagthinget

[På omslaget:]

Til
Lagthinget

Christiania

Lagth. Protocol No. 1
1814

¹ Ikke trykt, følgeskriv til bilag L 2 og 3, jf. 1815: 500-501; 1835: 900-901.

Bilag L 2²

² 1815: 64; 1835: 139-140. Vedlegg 1 til bilag L 1. Ligger som bilag 81 til Stortingets forhandlingsprotokoll 18. oktober 1814, jf. 1815: 500-501; 1835: 900-901.

Bilag L 3³

³ 1815: 61-62; 1835: 133-134. Vedlegg 2 til bilag L 1. Ligger som bilag 79 til Stortingets forhandlingsprotokoll 15. oktober 1814, jf. 1815: 500-501; 1835: 900-901.

Bilag L 4⁴

Odelstinget har i Dag ladet sig foredrage Statsraadets Skrivelse af 28de forrige Maaned med derved fulgte Indberetning fra den til at undersøge formeentlige Uordener og Fejl ved Armeen, i sidste Feldtog, nedsatte Over-Krigscommission, og i den Anledning fattet saadan Bestemmelse:

”Statsraadet bør anmodes om, at forskaffe Stortinget Udskrift af Over-Krigscommissionens Commissorium. Videre formeener Odelstinget, at Stortinget skulle udnævne en Commitee, bemyndiget til at lade sig forelægge Over-Krigscommissionens Protocoll og Papirer, for derefter at gjøre Indberetning til Stortinget, om hvorvidt disse Undersøgelser, hensigtsmæssig være iværksadt og have gaaet frem med den fornødne Hurtighed.”

Hvilket Odelstingets Præsidentskab, ved herhos at oversende Sagens ovenbemældte Documenter, har den Ære, at communicere Lagthinget til dets yderligere Overvejelse.

Odelstingets Præsidentskab; Christiania den 5te Novembr. 1814.

Christie

[Med en annen hånd:] Indberetningen ved Rigsretten.

Weidemann.

Til
Lagthinget.

[På omslaget:]

Til
Lagthinget

Christiania

Lagth. Protoc. No. 4

1814.

cum a. b.

⁴ Ikke trykt, jf. 1815: 502; 1835: 903.

Bilag L 5⁵

Anlediget af hosfølgende Provst Schmidts Forslag af 7de dennes, har Odelstinget i Gaaer fattet følgende Beslutning:

”Statsraadet skal anmodes om at fremlægge sine Protocoller, forsaavidt de angaaer Forhandlingerne, ved den under 14de Augustii sidstleden paa Moss afsluttede Convention, for en Comitee, som Storthinget udvælger. Denne Comitee skulle igiennemgaae Protocollerne og derefter referere Storthinget de saaledes erhvervede Oplysninger, ovenmældte Convention betræffende.”

Hvilken Beslutning ieg herved har den Ære, tjenstligst at meddeele Lagthinget til yderligere Overvejelse.

Odelstingets Præsidentskab; Christiania den 9de Novembr. 1814.

Christie

Weidemann.

Til
Lagthinget

[På omslaget:]

Til
Lagthinget

Christiania

Lagth. Protoc. No. 5
1814
cum a.

⁵ Ikke trykt, jf. 1815: 503; 1835: 904-905.

Bilag L 6⁶

Under 18de denne Maaned har Odelstinget, anlediget af den 1ste Post i den Commitees Indstilling, som har igiennemgaaet endeel uafgiorte Forslage, og med Hensyn paa de deri benævnte Forslage, som herhos følger, tilligemed Commiteens Indstilling, foretaget Ventilation om det fremtidige norske Coffardie-Flag hvorefter Odelstinget fattede saadan Beslutning:

”At det nu værende norske Handels-Flag skal, indtil næste Storthing anderledes bestemmer, benyttes paa alle de Skibe, som udexpederes paa de kortere Farvande, og som ikke behøver tyrkiske Sjøepasse”.

Ved at oversende Lagthinget til nærmere Prøvelse denne Odelstingets Beslutning, har Præsidentskabet tillige den Ære, at fremsende Pastor Bruns Afrids til et norsk Flag⁷ og en fra Capitaine Lundh indkommen Beretning med Tegning til Flag.⁸

Odelstingets Præsidentskab; Christiania den 20de Novembr. 1814.

Christie

Weidemann

Til
Lagthinget.

[På omslaget:]

Til
Lagthinget
Christiania

Lagthingets Protocol No. 6
1814.
cum a, b, c, d, e, og f.

⁶ Ikke trykt, jf. 1815: 505; 1835: 907.

⁷ Se bilag O 10.

⁸ Se bilag O 9 med 2 vedlegg.

Bilag L 6, vedlegg 1⁹

[Med en annen hånd:] No. 8.

Det er neppe at formode, at der udenfor den nu andtagne Grundlov, en særskilt Foreenings-Act mellem Norge og Sverrig oprettes. Som Følge af denne Formening bruger jeg Frihed at foreslaae for det samlede Storting, at Samme, gennem Kronprindsen, ansøger Sverrigs og Norges Konge om:

- 1, Hans formaaende Medvirkning hos den engelske Regjering, til at skaffe Norges Indvaanere Erstatning for de Skibe og Ladninger, der tilhørte dem, men efter den engelske Regjerings Forføining er lagt Beslag paa før Krigen mellem England og Danmark var declareret i Aaret 1807, hvilke Eiendomme senere ere priisdømte, solgte og deponeret Værdi for i Statscassen.
 - 2, Da Norge ved de nu nævnte Uhæld, og fremdeles i alle Krigsaarene have mistet den største Deel af sine her i Landet byggede Skibe; saa ansøges tillige Kongens Understøttelse hos de udenlandske Magter, at de fremmede Handelsfartøier norske Indbyggere siden Aaret 1807 have tilhandlet sig, ubehindret maae befare udenrigske Stæder.
 - 3, Tillige ansøges Kongen om: at Handel og Fart paa fremmede Stæder maae blive fuldkommen lige for norske og svenske Undersaattere; ligesom at Afgifterne maae blive eens for begge Rigers Indbyggere, i Sverrig og Norge.
 - 4, Fremdeles, at de norske Eiendomme som før Krigen udbrød mellem Danmark og Sverrig i Aaret 1813 bleve tagne og lagt under Beslag af den svenske Regjering, maae blive de norske Eiere tilbageleveret eller Erstatning derfor.
- og 5, At det nu afgjøres hvorledes det norske Handelsflag skal indrettes.

Stortinget i Christiania 9 Novbr. 1814

Carl Stoltenberg

[På omslaget:]

ad No. 267.

Lagth. Prot. ad. No. 6, b.

⁹ Ikke trykt, opprinnelig vedlegg 8 til bilag 267 til Stortingets forhandlingsprotokoll.

Bilag L 6, vedlegg 2¹⁰

[Med en annen hånd:] No. 7.

Jeg er ufravigelig af den Meening, at et særskildt Cofardie Flag, er for os fordeelagtig, thi de betydeligere Fragter vi erhverver os ved et eget, end ved et fælleds Flag, kunne meget vel betale Tributerne til de barbariske Magter. – Imidlertid, da det er for os højst nødvendigt, at vore Skibe kunne uden Ophold, eller Tidsspilde, seile Trygt; endogsaa i Middelhavet, saa ønsker jeg at Unions Flagget maatte bruges indtil næste ordentlige Storthing, inden hvilken Tid den hele handelsstands Meening om denne Sag kan indhentes.

den 4de Novbr.

A. Konow

[På omslaget:]

ad No. 267

Lagth. Prot. ad. No. 6, d.

¹⁰ Ikke trykt, opprinnelig vedlegg 7 til bilag 267 til Stortingets forhandlingsprotokoll.

Bilag L 7¹¹

24.

[Med en annen hånd:] R R. P No. 62. Ø.

Pro Memoria.

Odelstinget har, under 19de denne Maaned fattet den Beslutning, at Statsraadet skal tilskrives saaledes:

”Overbeviist om, at den norske Nation venter og fordrer Undersøgelsen om de i sidste Feldtog begaaede Uordener paa det nøyagtigste og hurtigste fremmet, har Storthinget af dets egen Midte udnævnt en Committee til at giennemgaae den nedsatte Over-Krigs-Commissions Protocoller.

Fra denne Committee har Storthinget modtaget en Indberetning, hvoraf Afskrift herhos følger.

Storthinget henstiller tjenstligst til Norges Riges Statsraad, hvorvidt samme maatte finde det passeligt, at gjøre Over-Krigs-Commissionen opmærksom paa de af Committeeen giorte Bemærkninger, saavel som paa den Omstændighed, at de Aarsager, som have hindret, at den lagte militaire Operations-Plan er bleven Overkrigscommissionen meddeelt, nu synes at være hævede, ligesom ogsaa, at de fornødne Oplysninger formeentligen bedst vilde kunde erholdes dersom nogle af de Divisions-Chefer, der have commanderet detacherede Corpser, af Over-Krigs-Commissionen enten bleve indkaldte, eller og opfordrede til at afgive skriftlige Erklæringer om Begivenhedernes Gang.

Og da der af nogle af Over-Krigs-Commissionens Medlemmer skal være yttret Tvivl om, hvorvidt Commissionen burde gaae inquisitorisk frem i at erhverve de fornødne Oplysninger, saa indstilles det tillige, om det maatte ansees passende, at udvide Commissoret saaledes, at all Tvivl desangaaende hæves.

Til Slutning maae Storthinget, paa Nationens Vegne, yttre det Ønske, at Undersøgelserne maatte fortsættes med den strengeste Nøjagtighed, og den fornødne Hurtighed, samt at i alle Tilfælde de Vedkommendes Forhold, ved Dom maatte paakiendes.”

Foranstaaende Beslutning har Odelstingets Præsidentskab herved den Ære at tilmælde Lagthinget.

Odelstingets Præsidentskab, i Norges overordentlige Storthing, den 22de November 1814.

Christie

L. Weidemann

Til

Lagthinget

[På omslagets bakside, med forskjellige håndskrifter:]

Lagthingets Protocol No 7

1814

cum a, b, c, d, e, og f.

Extract No 47

No 28/Aars.

¹¹ Jf. 1815: 490-491; 1835: 883-884. Ligger som bilag 62Ø til riksrettssaken mot Haxthausen. Utkast se bilag O 12. Se Odelstingets forhandlingsprotokoll 22. november 1814.

Bilag L 7, vedlegg¹²

[Nederst på første side, med en annen hånd:] ad No. 1659 – p C[?]

[Med en annen hånd:] Gjenpart

[Med en annen hånd:] A–Ad No. 83

Efter Storthingets Befaling har undertegnede Committee gjennemgaaet den nedsatte Overkrigscommissions-Protocol, og haver herved den Ære at meddele Storthinget Resultatet.

Efterat det Overkrigscommissionen givne Commissorium var oplæst behagede det Hr. Generalauditeur Berg, mundtlig at gjøre Committeeen bekjendt med de Vanskeligheder, Overkrigscommissionen havde havt at bekjæmpe; samt dertil en almindelig Oversigt over Overkrigscommissionens Forhandlingsmaade, begge som hosliggende Bilag viser.¹³

I Nærværelse af Actuarius Hr. Auditeur Muus gjennemgik Committeeen derpaa i flere Møder Overkrigscommissionens Protocoller, med hosliggende betydelige mange Bilage.

Committeeen skjønner ikke rettere end at Overkrigscommissionen ved de gjorte Undersøgelser, og ved dens Forhandlinger, har i det Hele gaaet meget hensigtsmæssig frem, og at man med Iver har efterforsket Sandheden; kun troer Committeeen, at Overkrigscommissionens Opmærksomhed kunne endvidere henledes paa følgende Puncter:

- 1.) Da Undersøgelserne, ihenseende til Hr. Obristlieutenant v. Hiermann, som under Overcommando af Commandanten i Friderichsstad, commanderede paa Kragerøen, samt ihenseende til de Obristlieutenanten undergivne Capitainer von Grüner og v. Hammer, synes at vise, at naar Vagten ved Troidalen undtages, have de paa Kragerøe værende 1000 Mand aldeles ingen Modstand gjort, hvilket ogsaa er Tilfældet med Lieutenant Lemvig, som commanderede og forlod Slevig Batterie. – Committeeen troer derfor, at Overkrigscommissionen, ved Forestilling til den executive Magt, kunne bevirke benævnte Officerer satte under Tiltale, og sørge for deres Tilstædeblivelse, indtil Dom er fældet. –
- 2.) I Anledning af Undersøgelserne, ihenseende til Hr. General Lieutenant v. Haxthausen, da maae Committeeen bemærke, at Hr. Generallieutenanten antager det som en afgjort Ting, at hvad enten Roes eller Daddel skulle, efter Undersøgelserne tilkomme ham for Bestyrelsen af Proviantvæsenet, da maae samme ligeledes meddeles samtlige Medlemmer af Commissariats Commissionen, hvis Præses han er, og hvis Organ han ene troer at have været i Hovedkvarteret. –

Disse Undersøgelser paastaaes saaledes at angaae den hele Commissariats Commission. – Uden at afgjøre Rigtigheden af denne Hr. Generallieutenantens Paastand, troer Committeeen, at der, som Tillæg til de hensigtsmessige Qvæstioner, som Overkrigscommissionen i denne Anledning har gjort, kunde endnu søges Oplysning hos Hr. Generallieutenanten, eller hos Commissariats Commissionens samtlige Medlemmer

- a) om hvorfor Kongens uindskrænkede Ordre af 2den Junii, der uden nærmere Ordre og vidtløftig Correspondence byder Commissariats Commissionen at foranstalte ogpkjøbt hurtigst mueligt, al overkommelig Provision, samt Slagteqvæg i Bergens Stift til Nedsalting, ikke er udført i det Store? og, ihenseende til levende Slagt, ikke førend efter Kongens gjentagne Befaling af 5te Aug.?

Det synes som om Commissariats Commissionens vidtløftige Forslag af 4de Junii til en Forandring af Provst Hertzbergs Forslag til røget og saltet Kjøds Anskaffelse, ikke, efter Commissariats Commissionens egne Ord, kunde udføres, førend i Januarii og Februarii 1815, og blev derfor, som upassende for Øyeblikkets Tarv, saavidt skjønnes,

¹² Avskrift av bilag O 11 som ligger som bilag 62X til protokollen for riksretten mot Haxthausen. Jf. 1815: 505; 1835: 908-909.

¹³ Merknad i utgave 1815: Disse Bilage, som Redactions-Committeeen har paa Forlangende udleveret til Vedkommende, har den ikke været i stand til at faae tilbage. Udg.

ikke heller videre besvaret af Kongen, hvis ubetingede og yderst paaskyndende Ordre af 2den Junii ikke paa nogen Maade derved synes at være hævet.

- b) Ligeledes kunde det maaske tjene til Proviantvæsenets nærmere Oplysning, om vedkommende Magazinbestyrere bleve beordrede at indgive en fuldstændig Rapport om Magazinbeholdet af hver Sort, tilligemed Beholdningen af tørt Brød, saaledes som samme befandtes ved Krigens Udbrud den 31te Julii, hvilke Rapporter derhos fra Fæstningerne maatte være attererede af [af] de daværende Commandanter. – Indlysende vilde man deraf indsee, hvorvidt Kongens Ordre af 2den Junii, især med Hensyn paa Fæstningernes Forsyning, var overensstemmende med den af Hr. Generallieutenant v. Haxthausen under 5te Augusti afgivne Rapport til Kongen. –
- c) Var det maaske meget hensigtsmessigt, om man udbad sig nærmere Oplysning om, hvorfor Hr. Generallieutenant v. Haxthausen eller Commissariats Commissionen ikke itide gjorde Forslag til Kongen om, at Almuen maatte opfordres til at komme Magazinerne til Hjælp. Kongens Ordre af 2den Junii paalægger denne Commission uindskrænket Omsorg for Armeens Forpleining, og at denne Commission, den 17de Augusti, det er 3 Dage efter Conventionen i Mos, gjør deslige Forslag, synes derfor at være vel seent.
- 3.) Undersøgelsen om Troshæstenes forsømte Indkaldelse synes ej at være tilendebragt, da ingen af de Afhørte vedgaae, at Indkaldelse var deres Pligt.
- 4.) Undersøgelserne over Hr. Generallieutenant v. Staffeldts Handlemaade i sidste Feldttog synes meget hensigtsmessige og gode – og vil duelige Militaire, med fornøden Kundskab om Terrainet og Omstændighederne, stedse af de holdte vanskelige Undersøgelser erholde meget Lys i denne Sag. Imidlertid synes dog Indkaldelse og nærmere Forhør, i det midste over nogle af de Majorer og Divisions Commandeurer, som i den Tiid stode under Hr. Generallieutenanten, ikke at være overflødig. –
- 5.) Undersøgelserne over Hr. Obristlieutenant v. Hals, som den 7de November blev indkaldt af Overkrigscommissionen, var den 15de November endnu ikke begyndt, ligesom alle de af Overkrigscommissionen forhen til Stortinget indmeldte tilbageværende Undersøgelser.

For at bedømme den Hurtighed, hvormed Overkrigscommissionen har gaaet frem, finder Comitteen det rigtigt at anføre, at det af Statsraadet udstædte Commissorium er dateret den 26de Aug.; hvorefter Overkrigscommissionen var første Gang samlet den 7de September, og derefter den 19de September, 28de Sept., 29de Sept., 15de October, 28de October og 7de November. – Mangel paa nødvendige Efterretninger, især i Førstningen, samt de vigtige og mange Forretninger, enhver af Overkrigscommissionens ærede Medlemmer, ifølge deres øvrige Embedsstilling, ere paalagte, forekommer Comitteen at være Omstændigheder af den Beskaffenhed, at man ej vel synes at kunne fordre en større Virksomhed, end den, vi have befundet.

Iøvrigt er Comitteen af den Formening, at enhver af de Indkaldte, hvis Skjæbne skal ved Dom bestemmes, har Ret til at haabe denne Afgjørelse, saasart som det paa nogen Maade er mueligt, og troer Comitteen derfor, at det ærede Storting, hvis samme finder det fornødent, vil føye Foranstaltninger til denne Hensigts Opnaelse.

Christiania den 17de November 1814.

Ræder

Motzfeldt.

AvWKoren.

in fidem

Hagerup

Lagth. Secretair

Bilag L 8¹⁴

1.

[Med en annen hånd:] R R P No. 62. AA.

Den 22d dennes har Odelstinget ladet sig foredrage en Beretning fra den udnævnte Comitee til at gjennemgaae Statsraadets Protocoller, med Hensyn til den paa Moss afsluttede Convention. Saavel i Hensyn til de af Comiteen gjorte Anmærkninger, som med Hensyn paa Statsraaden GeneralLieutenant Haxthausens, den 7de 8de og 10de Augusti i Statsraadet gjorte Forklaring og afgivne Formening, der, efter den Beretningen hoslagte Udskrift af Statsraadets Protocoller, har motiveret de øvrige Statsraaders Beslutning og Kongens Foretagende, og hvilken Forklaring, saavidt som under 8d Augusti er aflagt, efter Generallieutenant Haxthausens Opgivende i Statsraadet d. 10d Augusti, ikke er paalidelig, har Odelstinget ovenmeldte Datum decreteret:

”At Statsraad Haxthausen, for sin Opførsel som Statsraad ved Ventilationerne i Statsraadet, in specie angaaende den sluttede Vaabenstilstand og Convention og med Hensyn paa de der aflagte, og efter de indkomne Udskrifter af Statsraadets Protocol, af ham selv derefter tildeels erkjendte urigtige Beretninger, som synes at have motiveret for en Deel Statsraadets Beslutninger, skal sættes under Tiltale for Rigsretten.”

Dette Decret giver jeg mig herved den Ære efter Odelstingets Befaling at communicere Præsidenten i det overordentlige Storthings Lagthing, paa det han som Præsident i Rigsretten kan foranstalte det ifølge deraf videre fornødne, og lader jeg tillige følge ovenmeldte Comitees Beretning af 21d denne Maaned med derved lagte 24 Bilage.

Christiania, det overordentlige Storthings Odelsthings Præsidentskab den 23d November 1814.

Christie

L Weidemann

Til
Præsidenten i Lagthinget!

[På omslagets bakside, med forskjellige hender:]

Lagth. Protocol No 8
1814
cum

Extract No 48

No 29.

¹⁴ Ikke trykt, ligger som bilag 62AA til riksrettssaken mot Haxthausen. Jf. 1815: 507; 1835: 910.

Bilag L 8, vedlegg¹⁵

[Dokumentet er heftet sammen med tråd som er festet med H.M. Krohgs lakksegl på siste side.]

9

[Med en annen hånd:] R R. P No. 62. Y pass.

Saaledes som det af Storthinget er bleven os paalagt have vi nu gjennemgaaet Statsraadets Protokol – der ei er pagineret og blot autoriseret af Statssecretairen efter allerhøjeste Befaling, hvori Forhandlingerne ang. Conventionen paa Moss af 14de Aug. sidstl. ere indførte; for fuldstændigen at kunne meddele Storthinget de ang. denne Gjenstand saaledes erhvervede Oplysninger have vi anseet det fornødent at tage de herved under No 1 og 2 følgende Udskrivter af Protokollen, der indeholde Conventions-Forhandlingerne i Statsraadet under 6te Julii, samt 7de, 8de 10de, 11te, 13de og 17de Aug. Hvilke Documenter ang. denne Sag Committeeen har begjæret sig udleveret fra Statsraadet viser dettes Skrivelse af 16de sidstl. – herved under No 3 – saavel som at nogle faa af de forlangte Papirer ei kunde meddeles fordi de ei vare i Statsraadets Besiddelse; de saaledes erholdte Documenter findes vedlagde under No 4 til 14 inclus. Enkelte Bemærkninger har Committeeen troet sig beføjet at gjøre saavel ved Statsraadets Forhandling som ved Bielagene, hvilke Bemærkninger ved enhver Dags Forhandling skulle blive anførte.

Uagtet det som i Statsraadet den 6te Julii blev forhandlet ei directe vedkommer den under 14de Aug. afsluttede Convention, har Committeeen dog troet at burde her meddele samme (Bielag No 1) deels fordi det viser hvilket Skridt Regjeringen allerede den Tid troede at burde gjøre til en forsøgende mindelig Forening med Sverrig, og deels fordi de Tilbud som deri ommeldes blive i en af de følgende Statsraads Sessioner paaberaabte.

Ved det nu oplæste Bielag anmærkes:

- 1, Det findes ei i Protokollen anført, at de allierede Magters Gesandteres officielle Meddelelser – hvorpaa Kongens Yttring grunder sig – ang. deres Hoffers bestemte Erklæring om og hvorledes de vilde understøtte Sverrigs Sag mod Norge, er bleven Statsraadet forelagt.
- 2, At Norges Stridskræfter mod Fiender er bleven overvejede, saavel som at det har været undersøgt hvorvidt vor Armee var forsynet med det fornødne, da der gaves ommeldte Betænkning om at de allierede Tropper, uanseet den 25 § i Constitutionen, kunde besætte nogle af Rigets Fæstninger m.v., maae antages, uagtet Protokollen intet derom melder.

Ved Forhandlingerne af 7de Aug (Bielag No 2) anmærkes:

Da Aggershuus's Commandants, General-Lieutenants Haxthausens Andragende til Statsraadet ang. denne Fæstnings næsten forsvarsløse Tilstand staaer i saa nøje Forbindelse med de sildigere Begivenheder der foranledigede Conventionen paa Moss, har Committeeen troet at burde henstille til Storthinget om denne Sag ei bør undergives den nedsatte Over-Krigs-Commissions nærmere Undersøgelse; imidlertid havde dette Generalens Andragende til Følge, at Statsraadet vedtog at gjøre ommeldte Indstilling til Kongen.

Ved Forhandlingerne af 8de Aug.:/: Bielag No 2 :/:

De af Sverrigs Kronprinds ved Carsten Tank i det franske Sprog fremsendte Vilkaar for Vaabenstilstanden ere uden Dato og Underskrift samt uden Verification; de følge herved, tillige oversatte, under No 4.

Det hvori disse Forslag differere fra Constitutionen er:

- a, at Grændsefæstningerne, skulle besættes Halvten med norske og Halvten med svenske Tropper, og Garnisonen bringes til det engang bestemte Antal.

¹⁵ Ikke trykt, ligger som bilag 62Y til riksrettssaken mot Haxthausen. Jf. 1815: 507; 1835: 910.

- b, at kun Indfødte, med Undtagelse af General-Gouverneuren, kunne blive norske Embedsmænd, med mindre Nødvendigheden anderledes fordrede det.

Videre findes vedlagt under No 5 Generalmajor Sejerstedts og Oberste Hegermans ommeldte Erklæring.

Committen kan ei her lade ubemærket, at der i Henseende til Armeens Proviantering maa have hersket den største Uorden, hvilket ogsaa følgende udviser: Som nyelig anført :/ neml. i Statsraadets Forhandling af 8de Aug. :/ har General-Lieutenant Haxthausen i Statsraadet opgivet at der for Armeen kun var Proviant indtil Midten af Aug. Maaned, foruden en Beholdning af henved 4000 Tdr Korn der var oplagt paa Bragernæs, Land m.fl. Steder, og til deels herpaa har Statsraadet grundet den Formening at den af Kronprindsen ved Carsten Tank anbudne Vaabenstilstand ei burde fraraades; den 10de Aug fremlægger Generalen i Statsraadet en Forklaring og Beretning fra Commissoriats-Commissionen af 9de og 10de Aug., herved under No 6 a og b, efter hvilke, confererede med bemeldte Commissions herved under No 7 følgende Indberetning af 17de Aug., Armeen er taalelig forsynet med Proviant til August Maanedes Udgang; den 13de Aug. erklærer Kongen i Statsraadet at Armeen er i den største Mangel paa Proviant, der er saa stor, at den ved Generalmajor Arenfeldts Brigade, tildeels ei haves Forraad for mere end 2 Dage, og at der ei ere Udsigter til at anskaffe samme; herved bemærkes især, at efter ommeldte Indberetning af 17de Aug. kunde fornemmelig Generalmajor Arenfeldts Reserve-Brigade fra 9de Aug. lade fra Hoved-Depotet paa Moss afhente Brød og alle reglementerede Proviant-Parter. Der har altsaa virkeligen ei været Mangel paa Levnetsmidler, men Aarsagen til at en Deel af Armeen ei desto mindre har savnet det fornødne maa ligge deels i at Kornet ei var formelet og deels deri at Transporten af Provianten ei vedbørligen er bleven besørget; denne Sag bliver vel derfor ogsaa nøiagtigen at undersøge af Over-Krigs-Commissionen.

De paaberaabte Beretninger om Frederiksstads Overgivelse samt at Frederikssteens Fæstning var bombarderet m.v. ere Statsraadets efter dette ommeldte Skr., Bielag No 3, mundtlig meddeelte af Kongen.

Protokollen oplyser ei at Statsraadet har taget Hensyn til om og hvorvidt Frederikssteens Fæstning ved egne Forsvarsmidler kunde holde sig.

Ved Forhandlingerne af 11te Aug. :/: Bielag No 2 :/: Efter hvad her er anført haves endog de fornødne Kornvarer til Armeen for hele Septbr Maaned paa 3500 Tdr Rug nær som Statsraadet lover at foranstalte til rette Tid anskaffet.

Ved Forhandlingerne af 13de Aug. :/: Bielag No 2 :/: Under No 8 følge herved, tillige i Oversættelse, de af Generalmajor Bjørnstierna opsatte Betingelser for Vaabenstilstanden.

Forskjellen mellem samme og den sluttede Convention og Vaabenstilstand – herved under No 9 – er følgende:

- a, Efter Forslagets 1ste Post skal Storthinget aabnes i de sidste Dage af Septbr Maaned eller saasnart skee kan, hvorfor Statsraadet ogsaa har stemt, men efter den første Post i den afsluttede Convention skal Storthinget aabnes i det seneste i de første 8te Dage af Octbr.
- b, Med den 2den Post af Forslaget maae confereres den 3die Post af de separate Artikler – som tillige i Oversættelse herved følge under No 10 – og Statsraadets Anmærkning derved.
- c, Naar den 6te Post af Forslaget sammenholdes med den 5te Post af Vaabenstilstanden erfares, at efter Statsraadets Paastand skulde tillige det nordenfieldske og oplandske Regiment samt Artilleri-Brigaden forblive ved Demarcations-Linien.
- d, I Henseende til 8de Post henvises til Statsraaderne Collet og Aals Reservation paategnet Vaabenstilstanden og antaget af den svenske Kronprinds. Tillægget til denne 8de Post bortfaldt da de deri ommeldte Tropper forbleve ved Demarcations-Linien.
- e, Den 9de Post af Forslaget er den 3die Post af Vaabenstilstanden. I Statsraadets Betænkning om denne 9de Post meldes intet om at Garnisonen ei maatte tiene mod

Kongen af Sverrigs Tropper, hvilket dog i Vaabenstilstanden siden, efter Vedtagelse, er bleven indført.

- f, Efter 10de Post i Forslaget og Statsraadets Betænkning derover skulde der være Vaabenstilstand paa en ubestemt Tid, men ved Vaabenstilstandens 1ste Post er samme fastsat til 14ten Dage efter Storthingets Aabning med 8te Dages Opsigelse derefter. I Følge samme 10de Post skulde Blocaden ophøre indtil 3 Maaneder efterat Vaabenstilstanden var undertegnet, hvilket ogsaa Statsraadet biefaldt, men herom meldes intet i Vaabenstilstands-Conditionerne.
- g, Den 11te Post i Forslaget, der af Statsraadet blev antaget, er ei indført i Vaabenstilstanden, formodentlig som uforuden.
- h, Den 7de, 9de 10de 11te og 12te samt det meste af den 8de Post i Forslaget ere tilkomne i Vaabenstilstands-Vilkaarene.
- i, I Conventionen er den 7de Post indført efter Statsraadets Paastand.

I Henseende til de 3de separate Artikler :/: ommeldte Bielag No 10 :/: har Statsraadet og Tilforordnede bestemt protesteret mod de 2de første Poster, og paa en betinget Maade mod den 3die Post.

Kronprindsens ommeldte Declaration, der indeholdes i Conventionen, findes vedlagt under No 11, og ligeledes under No 12 Generalmajor Arenfeldts og Oberste Hegermanns Erklæring.

Under No 13 følger Kongens Fuldmagt – i bekræftet Afskrift – til Statsraaderne Collet og Aal, til at underhandle med Generalmajor Biørnstierna; ved Modtagelsen heraf burde bemeldte Statsraader formeentlig have forlangt af Kongen at en militair Person var bleven tilkaldt for i Forening med dem at underhandle.

I Henseende til Oversættelsen af Vaabenstilstands-Conditionerne anmærkes, at Ordene i 5te Post: dans leur provinces respectives ere blevne oversatte med: til deres respective Hjemsteder, hvilket har havt til Følge at de tilbagegaaende Tropper ere blevne afskeedigede til deres Lægder istedet for at de vel blot skulde have gaaet til Regiments-Staben.

Endelig følger herved under No 14ten Major Bochs Indberetning til Statsraadet at den svenske Kronprinds den 15de Aug. havde ratificeret Conventionen og Vaabenstilstanden.

Hovedresultatet af forestaaende ang. de egentlige Forhandlinger betreffende Conventionen paa Moss bliver da følgende:

- 1, at Statsraadet, som den 8de Aug. var samlet paa Spydebergs Præstegaard, har afgivet den Betænkning at den af Sverrigs Kronprinds ved Carsten Tank foreslaaede Vaabenstilstand ei kunde fraaades, da
 - a, Frederikstad var overgivet,
 - b, Frederiksteen var bombarderet og afskaaret Undsætning
 - c, det, efter Generalmajor Seiersteds og Oberste Hegermanns afgivne Erkl., ei stod i Armeens Magt at holde Fienden fra inden en kort Tid at trænge ind til Christiania, og
 - d, Armeen, efter General-Lieutnt Haxthausens Opgivende, kun var provianteret indtil Midten af Aug. Maaned; dette sidste forholdt sig ei saaledes, hvilket Generalen ogsaa den paafølgende 10de anmærkede i Statsraadet; men dette urigtige Opgivende har dog sandsynligen væsentlig bidraget til at Tank – formodentlig – blev tilbagesendt med den Beskeed at man ei var uvillig til at indlade sig i Underhandling om Vaabenstilstand.
- 2, at Statsraadet og de øvrige Tilkaldte den 13de Aug. paa Moss først efter gjentagne Gange, men forgjeves, at have opfordret Kongen til at lade Armeen gaae offensiv tilværks, have stemt for at Vaabenstilstanden afsluttedes.

Saaledes paa Grund af dette sidste er Committeen af den Formening at der ei i denne Sag kan have nogen grundet Anke mod Statsraadet og de andre Tilkaldte, thi hvad angaaer at der, som ovenmeldt, i Protokollen savnes nogle nødvendige Oplysninger, da kan Committeen ei paatvivle at jo Statsraadet og de Tilforordnede have ladet sig samme meddele, men Den maae antage at Statssecretairen ei har været nøiagtig i at anmærke samme i Protokollen, til hvilken Formeening have saa meget mere Grund som Forhandlingerne af 13de Aug. viser at de af Statsraadet til Kongen oftere gjorde Opfordringer om at lade Armeen gaae angrebsviis frem, ei ere blevne tilførte Protokollen; dette maae Committeen dog gjentage at en Militair burde have været tilkaldt til i Forening med Statsraaderne Collet og Aal at afslutte Vaabenstilstanden.

Committeen til at gjennemgaae Statsraadets Protokol ang. Forhandlingerne i Henseende til Conventionen paa Moss af 14de Aug; Christiania den 21de Novbr 1814.

Krohg

Nansen

F Schmidt

[Med forskjellige håndskrifter:]

Extract No 43.

No 26.
Aars

(L.S.)¹⁶

¹⁶ H. M. Krohg sitt segl.

Bilag L 8, vedlegg, undervedlegg 1¹⁷

4de—6te August 1814.

57

hiin af Kammerherren trufne Forføyning, vedtoeg at meddele Amtmand Sommerfeldt fornyet Order til snarest mueligen at iverksætte den requirerede Transport.

Statsraad Sommerhielm foreslog, og Statsraadet vedtoeg, at tilskrive Providerings Commissionen for Agerhuus og Christianssands Stifter, med Anmodning om at opgive hvilke Papirer vedkommende Regnskabsvæsenet, og den daglige Correspondence, det ansees absolut fornødent at flytte i Tilfælde af fiendlig Invasion, samt det Sted, hvorhen den ønsker disse Dokumenter transporteret.

Grosserer Morten Ancker mødte, og overleverede Gienpart af en af ham forfattet Indbydelse til frivilligt Bidrag til Armeen, fra Christiania Bye og Aggers Sogn. I Anledning heraf besluttede Statsraadet allerunderdanigst at indstille til Hans Majestæt, at Ancker maatte tilkiendegives Allerhøystsammes Tilfredshed.

Slutteligen vedtoeg Statsraadet, at afgive allerunderdanigst Rapport til Hans Majestæt over det passerede, og fremdeles over hvad der hver Gang i Statsraadet foretoges.

Rosenkrantz. Sommerhielm. Jonas Collett.

v. Holten.

Anno 1814, Løverdagen d. 6te August var Statsraadet forsamlet i Christiania om Eftermiddagen Kl. 6 slet.

Hvor da blev forelagt den i sidste Statsraad ommeldte Beretning fra Kammerherre Bergh, hvori meldes, at han haver fragtet et Skib paa 1000 Tønder, som føres af Capitaine Trepka, for, mod en Fragt af 1166 Rbd. 64 ℓ . N. V., at bringe endeel af Munderingsdepotet til Drammen, for derfra videre at transporteres til Kongsberg, og anmoder han Statsraadet om, at Overkrigskommissair Rørbye i Drammen maatte beordres at modtage disse Sager, og videre fremsende dem til Kongsberg. Der medfølger Designation in triplo, hvoraf Kammerherren ønsker den ene qvitteret tilbage. Fremdeles indberetter han, hos Amtmanden over Christians Amt at have requireret Quarteer for Verkstedernes Arbeidere, som i alt beløbe sig til fra 150 til 160 Mennesker, samt at Oberst

¹⁷ Ikke funnet i Stortingsarkivet. Statsrådets møteprotokoll for 6. august 1814 er trykt i: Forhandlingsprotokoll ført i Regjeringsraadet og Statsraadet Marts til Decbr. 1814. Udgivet fra det norske Rigsarkiv. Kristiania 1899, s. 57-60.

Bentzen, som skal overtage Depotet paa Hadeland nu hertil er ankommet.

Statsraadet approberede denne af Kammerherren truffne Forføyning og vedtoeg, at tilskrive Overkrigskommissair Rørbye med Anmodning at modtage denne Ladning, samt videre at førsende den til Kongsberg, at anmode Budskeruds Amt om, at sørge for Transporten fra Drammen til Kongsberg og at paalægge Justitsraad Heramb der at opbevare dem i Manufakturiets Magasin, samt at meddele Qvittering for Modtagelsen til Kammerherre Bergh.

Ligeledes besluttede Statsraadet at tilskrive Amtmand Sommerfeldt om Quarteer for Verkstedernes Arbeidere.

General Auditeur Bergh mødte og indberettede, at han havde modtaget Underretning fra Foged Schultz, at 300 af de fra Christians Amt requirerede Heste vilde møde her næste Mandag Morgen, og de øvrige trende Gange 300 Heste hver fjerde af de paafølgende Dage; men da Statsraadet fandt, at det vilde være raadeligst at lade Depotet flytte saa snart som mueligt, og at endeel deraf først kunde føres til Ringerige, vedtoges til Fremme for denne Transport strax at tilskrive Foged Thams med Paalæg, at tilsige saa mange Heste som mueligt, og indtil 300 paa Ringerige, at møde i Christiania førstkommende Tirsdag og Torsdag Kl. 6 om Morgenen for at bringe denne Part til Ringerige, og der ved Øvrighedens Foranstaltning at opbevares i en af Kirkerne. — Om denne til Fogden giorte Anmodning underrettes Budskeruds Amt.

Statsraad Collett foredroeg, at han i Følge allerhøieste Order under sit Ophold paa Kongsberg havde undersøgt, hvorvidt Bergcandidat Klem var villig til at modtage en Geschvorer Post under Assessor Henckel og denne sidste ønskede Klems Ansættelse, og da begge dermed vare tilfreds, foresloeg han nu, at indstille til Hans Majestæts allerhøieste Resolution, hvorvidt Bergcandidat Klem maatte ansættes i denne Qualitet, med 600 Rbd. S. V. aarlig, som er den andre Geschvorne søndenfields tillagte Gage.

Videre fremlagde Statsraaden Overbergamtskriver Koefoeds ham overleverede allerunderdanigste Ansøgning om Byefoged Tienesten paa Kongsberg i Forening med

6te August 1814.

59

Sekreteriatet ved Bestyrelsen af Sølvverket og Skierpningsforsøgene, og indstillede til 3de Departement, hvorvidt samme befalede, allerunderdanigst at referere dette Embede til Besættelse; hvorved der var at bemærke, at naar Auktionsforvalter Tienesten paa Kongsberg, i sin Tid, efter Bestemmelsen bliver forenet med Byefoged Tienesten, kunde Sekretairs-Posten ved Sølvverksbestyrelsen igien derfra adskilles.

Statsraadet vedtoeg allerunderdanigst at foreslaae Overbergassessor Henckels Gage til 1200 Rbd. S. V., dog at det hermed beroer, indtil det forventende Forslag indløber om Afstaaelsen af hans private Malmhobe og Pukverke, som Statsraad Collett tilkiendgav, ikke at have udvirket under sit Ophold paa Kongsberg, men havde faaet bestemt Løvte, at indsendes inden næste Uges Udgang, til hvilken Tid han tillige haabede, at Assessor Esmarchs Propositioner om Justitsgruben, og de ham tilhørende Pukverke og Malmhobe ogsaa vilde inløbe.

Statsraad Collett anførte, at han ansaae det rigtigst, at Steenstrup blev ansat som første Medlem af den Administration for Uldmanufakturiet, som, foruden ham, vil bestaae af Fabrikur Bugge og Bogholderen ved bemeldte Manufaktur, umiddelbar under 5te Departement, hvilken Formening de øvrige tilstedeværende Medlemmer af Statsraadet fandt saa vel grundet, at de i Forening med Statsraad Collett, besluttede at indstille dette til allernaadigst Indvilgelse.

Fremdeles vedtoeg Statsraadet at forespørge Direktionen for Fattigvæsenet paa Kongsberg, om den maatte have noget imod, at de forhen foreslaaede Personer (vide Forhandlingerne af 22de Juny ad § 25) indtræde i Direktionen.

I Anledning af indkommet Forespørgsel fra Stemplet-papirs Forvalter Sekretair Rougtwedt, blev det besluttet at tilkiendegive denne, at Papiret for 1814, forsaavidt det ikke strax til daglig Udsalg fornødiges, kan flyttes med Statssekretariatets Archiv, samt at Kortene og Papiret for 1815 kan forblive her.

Statsraad Rosenkrantz fremlagde en Skrivelse fra Providerings Commissionen for Agerhuus og Christiansands Stifter, hvori denne, ved at indberette om dens Archivs Flytning, tillige tilkiendgav, at den agtede at aflevere Korn-

beholdningerne til de Militaire, og derefter vilde ansee sig for hævet; i hvilken Anledning det besluttedes, at tilkiendegive bemeldte Commission, at Statsraadet paa ingen Maade kunde bifalde, at den vil ansee sig for hævet i det Øieblik, da dens Virksomhed maa synes meest nødvendig, ikke allene med Hensyn til Armeens Forsørgelse, men ligesaameget i Henseende til andre offentlige Foranstaltninger, der under dens Bestyrelse var blevene forsynede, og fremdeles bør forsynes med det nødvendige Korn.

Kammerherre Fabritius, som var mødt, anmodede Statsraadet om, at meddeles Underretning, hvorledes der forholdes med Flytningen af de offentlige Bureauer, for derefter at rette sig, forsaavidt Søe Commissariatet angaaer: Statsraadet maatte aldeles overlade til Kammerherren at flytte Commissariatets Papirer, og da han ansaae Drammen at være sikker indtil videre saa havde der intet at erindres imod, at Archivet flyttedes derhen, dog maatte Statsraadet henstille til Herr Kammerherrens eget kyndigere Omdømme, om han ansaae det nødvendigt, strax at forlægge Contoiret til Skeen.

Statsraadet vedtoeg slutteligen, ved at tilmelde Hans Majestæt, at det havde seet sig nødsaget til at anwise Assessor Esmarck den ham tilkommende Betaling for noget til Regieringen afleveret Sølv, da hans Bergdrift ellers maatte have standset, allerunderdanigst at giøre opmærksom paa Nødvendigheden af, at en Mand som Hans Majestæt allernaadigst maatte finde for godt at anbetroe Bestyrelsen af 1ste Departements løbende Forretninger, er nærværende hvor Statsraadet holdes.

Rosenkrantz. Sommerhielm. Jonas Collett.

v. Holten.

Anno 1814 d. 7de August var Statsraadet forsamlet i Christiania om Formiddagen Kl. 11 slet.

Hvor da Statsraad General Lieutenant Haxthausen androeg for det samlede Statsraad, at han i Følge de ham fra Hans Majestæt tillagte Befalinger havde i Dag sammenkaldt

Forhandlingsprotokol

ført i

Regjeringsraadet og Statsraadet

Marts til Decbr. 1814.

Udgivet

fra

det norske Rigsarkiv.

Kristiania.

J. Chr. Gundersens Bog- & Nodetrykkeri.

H. Anth. E. Gundersen.

1899.

Bilag L 8, vedlegg, undervedlegg 2¹⁸

[Nederst på side 1 og 3:]
ad AjNo. 3275 Ano 1815 [?]

[Med forskjellige hender:]

22. R R P No. 11.

No. 2.

Copie af Statsraadets Forhandlinger fra 7de August til 17de August 1814 begge inclusive betræffende Conventionen til Moss.

Aar 1814 den 7de August var Statsraadet forsamlet i Christiania om Formiddagen Kl. 11 slet. Hvor da Statsraad Generallieutenant Haxthausen androg for det samlede Statsraad, at han i Følge de ham fra Hans Majestæt tillagte Befalinger havde i Dag sammenkaldt Commissariats-Commissionen, for med den at tage i Overvejelse, hvor megen Proviant der burde holdes tilbage i Aggershuus Fæstning, og for at træffe de hensigtsmæssigste Foranstaltninger til det øvriges Bortførsel. Da den nærværende marscherende Styrke tildeels allerede var, og inden faa Dage vilde blive forsynet med de reglementerede Levnetsmidler paa 10 Dage, saa troede han ikke, efter de ham af Hans Majestæt givne mundtlige Befalinger, at turde beholde et større Forraad i Aggershuus Fæstning end paa 10 Dage til 5000 Mand, og at han derfor havde anmodet Justitsraad Wiewild at see alt hvad muligt var transporteret til Vands, hvorhos han observerede: at det, formedelst de mange øvrige Transporter af Vigtighed, var umuligt at bringe dette til Lands. For øvrigt var Generalen, som i flere Aar havde været Commandant paa Aggershuus-Fæstning, og følgelig nøiagtig kjendte dennes Tilstand, især med Hensyn til dens Beliggenhed mod Byen, af den Formening, at samme ikke med den nærværende ringe Styrke og Mangel paa den reglementerede Provision og Amunition, kunde udholde nogen Beleiring, og umulig nogen Storm af en Armee, som blot dertil vilde opofre 500 Mand. I Anledning her af indstillede Generalen til de øvrige tilstedeværende Medlemmer af Statsraadet, om de ej fandt passende, i en allerunderdanigst Forestilling til Hans Majestæt at gjøre Allerhøistsamme opmærksom herpaa; da Christianiæ Indvaanere sandsynligen vilde blive udsat for de skrækkeligste Følger om Fæstningen, under sit Forsvar blev taget ved Storm, og Byen udsat for Ild og Plyndring, uden væsentlig Gavn for de militaire Operationer.

De øvrige tilstedeværende Medlemmer af Statsraadet, som ansaae det af Hans Excellence her fremførte, at være af yderste Vigtighed, besluttede, i det de overlode til Hans Majestæts egen allehøieste Bedømmelse, hvorvidt det i militair Hensigt kunde være rigtigt, at Fæstningen ikke udsatte sig for Storm eller Beleiring, der sikkerligen vilde bringe de af Generalen anførte Følger over Byen og dens Indvaanere, allerunderdanigst at indstille, om ikke Fæstningen ved Fiendens Nærmelse maatte evakueres, eller tillades at capitulere. ----

Rosenkrantz. Sommerhielm Jonas Collett

v. Holten.

Aar 1814, d. 8de August var Statsraadet efter Hans Kongl. Majestæts allerhøieste Befaling, forsamlet paa Spydebergs Præstegaard, hvor da blev taget under Overveielse det af Hans Kongl. Høihed Kronprindsen af Sverrig ved Hr. Statsraad Tank oversendte Udkast til de Vilkaar hvorunder Foreningen mellem Norge og Sverrig skulde kunne iværksættes, og da disse Punkter paa det nærmeste var ensstemmende med de Vilkaar, som forhen have været antagne til Forelæggelse for et holdende Storthing, saa kunde der, forsaavidt nu intet videre være derimod at

¹⁸ Ikke trykt, ligger som bilag 11 til riksrettssaken mot Haxthausen. Jf. Forhandlingsprotokoll ført i Regjeringsraadet og Statsraadet Marts til Decbr. 1814. Udgivet fra det norske Rigsarkiv. Kristiania 1899, s. 60-74.

erindre, end at de jo kunde være at forelægge det sammenkaldende Storthing til Overlæg, Antagelse, eller Forkastelse.

Statsraadet maae her udtrykkelig bemærke, at det i Forvejen allerunderdanigst havde bedet Hans Majestæt om, at Hr. Generalmajor v. Sejerstedt, og Oberst Kammerherre v. Hegermann maatte blive tilkaldte, for at afgive deres bestemte Erklæring, om og hvorvidt det endnu var militairsk muligt, at Armeen kunde dække Christiania, uden at denne Hovedstad havde nogen videre Invasion at befrygte, og erklærede da, saavel Generalmajor v. Sejerstedt som Oberst Hegermann, at der kunde antages, at det ikke længere stod i Armeens Magt at forhindre, at jo Fienden inden en kort Tid kunde være i Christiania, da der imod hans Overmagt til Lands, forenet med en betydelig Søstyrke, ikke var noget meer at udrette i Betragtning af det Terrain han havde vundet, og i Hensyn til de militaire Maneuvres hvormed hans Armee avancerede, som, fordi den var saa overlegen, bestandig gik frem uden at kunne tvinges til Slag, da de Norske Tropper ere udsatte for stedse at overfløjes af den fiendlige Magt. Hans Kongl. Majestæt befalede, at saavel Hr. Generalmajoren som Hr. Obersten skulde indlevere denne deres Erklæring skriftlig, hvilket de og lovede strax allerunderdanigst at efterkomme. Hvad dernæst Armeens Providering angaaer, da erklærer jeg Generallieutenant Haxthausen, at jeg aldeles maae henholde mig til de fra Tid til anden til General-Commandoet indleverede Lister over de i Behold værende Levnetsmidler, som vise, at der kun er Proviant for Armeen indtil Midten af denne Maaned, foruden en Beholdning af henved 4000 Tdr. Korn som findes paa Bragernæs, Land, og flere Steder. Vel kunde der være Haab om en ikke ubetydelig Indhøstning, naar saadant kan skee frie for fiendtlig Overlast, men aldrig vil den kunne være tilstrækkelig til Armeens fremdeles paastrængende Fornødenheder, og endnu mindre til at holde Hungersnøden ude i Riget. Der kan altsaa ikke bygges paa et varigt og heldigt Forsvar under saadanne Omstændigheder.

¹⁹ Paa Grund af disse Oplysninger fordristede Statsraadet sig ikke til at fraraade Hans Kongl. Majestæt den anbudne Vaabenstilstand, da Fæstningerne Frederikstad og Frederiksteen allerede ere, den første besat med svenske Tropper og den anden, som nu efter de indløbne Beretninger, bombarderes, er fuldkommen indsluttet, uden at kunne undsættes; saa at denne Vaabenstilstand som nu bringes i Forslag i Grunden ikke er andet, ²⁰ end hvad forhen har været tilbuden den svenske Regiering.

Hans Majestæt gav sit Kongelige Ord paa, at anvende alt for at erholde Blocaden ophævet, og at frie Tilførsel maa blive tilstaaet, saavel til Lands som til Vands, samt tillige at udvirke saadanne Betingelser for det Norske Folks fremtidige Frihed og Rettigheder, der i det mindste ere ligesaa fordelagtige som det fremlagde Udkast indeholder, og overalt at sikre Nationen en Vaabenstilstand, hvorunder dens Representantere kunne sammenkaldes til et holdende Storthing, for der nærmere at bestemme Vilkaarene mellem begge Nationer, Norges Selvstændighed uforkrænket.

Generalmajor v. Sejersted og Oberst v. Hegermann fremlagde derpaa ovenmeldte deres skriftelige Erklæring, som blev taget ad acta.

Christian Frederik

Rosenkrantz

Sommerhjelm

Jonas Collett

_____ v. Holten

Aar 1814 den 10de Augusti var Statsraadet forsamlet om Formiddagen Kl. 11 slet i Christiania; hvor da Statsraad Generallieutenant Haxthausen producerede Gjenpart af en til Hans Majestæt fra Commissariats-Commissionen aflagt allerunderdanigst Rapport, med Forklaring over Beholdningerne og Manglerne af Provisioner i Aggershuus militaire Magasin til 7de Dennes, og hvorledes de havende Forraad ere foranstaltede disponerede overeensstemmende med givne allerhøieste Befalinger. Disse Documenter bleve tagne ad acta.

Generallieutenanten bemærkede i Henhold til sin d. 8de passati i Statsraadet afgivne Erklæring, angaaende Armeens Providering, og de Resourcer, som der i saa Fald fremdeles kunde stoles paa, at nærværende Rapport er den egentlige og sande Tilstand af det til Armeens Subsistence havende

¹⁹ I venstre marg: NB

²⁰ Innskudd med en annen hånd: efter de forandrede Omstændigheder,

Forraad af Korn og andre Victualier, og maa hans dengang efter beste Vidende afgivne Erklæring forstaaes i Conformitet med denne nu fremlagte Beretning.

I Anledning heraf loed Statsraadet Justitsraad Wievild tilkalde, som deklarerede, at samtlige Beholdninger paa Østlandet vare afleverede til Militair-Etaten, men at der dog i Christiansand var Korn til Sædefensionen omtrent for een Maaned.

Statsraadet ansaae det, efter disse Omstændigheder nødvendigt, at en Deel af de betydelige Beholdninger, som man var vidende om at forefindes i Bergen bragtes længer syd paa, og besluttede derfor allerunderdanigst at indstille til Hans Majestæts allerhøieste Approbation, om det ved Bergens Stifts Providerings-Commissions Foranstaltning, maatte tillades, i smaa [-]²¹ Fartøjer at forsende indtil 10000 Tdr. Korn, foruden andre til Armeen tienlige Victualier og Brændeviin til Frederichsværn, eller andre nærmere østlige Havne, hvor Tilførsel til saadan Tid med nogenledes Sikkerhed kunde skee, og at dette Partie Korn, forsaavidt samme ikke befindes i det offentlige Magasin, saavelsom de øvrige Victualier og Brændeviin, maatte opkøbes af Stiftsamtmanden, mod Betaling efter gangbar Pris. Fremdeles vedtoges at indstille, om det allernaadigst maatte behage Hans Majestæt at tillade, at Overkrigscommissair Walter maatte bemyndiges til at indkjøbe Slagteqvæg, og at fremsende dette med de fra Bergens Stift afgaaende Drivter; men da Generallieutenant Haxthausen i denne Anledning observerede, at Commissariats-Commissionen allerede havde giort Akkord om tre Slagtedrivter som forventes i September Maaned, een fra Bergen, een fra Grevskabet og een fra Hallingdalen, saa vare Statsraaderne Rosenkrantz og Sommerhjelm af den Formening, at det ikke, efter disse af Commissariats-Commissionen truffne Foranstaltninger, var nødvendigt at overdrage dette Indkiøb til Overkrigscommissair Walter da denne Drivt maatte ankomme omtrent til samme Tid som ovennævte 3de. Foranlediget af samme Betragtninger som ovenanførte, vedtog Statsraadet fremdeles at indstille, om det allernaadigst maatte behage H. M. at udstæde en Proclamation til Det Norske Folk, med Opfordring om frievilligt Sømmenskud af Levnetsmidler til Armeen da man havde det største Haab om, at saadan Proclamation vilde have den gavnligste Virkning.

Rosenkrantz Sommerhielm Jonas Collett

v. Holten

Aar 1814 den 11te August var Statsraadet forsamlet i Christiania Kl. 11 slet. Statsraad Generallieut. Haxthausen forelagde Statsraadet Overslag over den udfordrende Proviant til et marscherende Corps Styrke bestaaende af 25000 Mand for 1 Maaned, efter hvilken der fra 1ste September fornødiges 6800 Tdr. Rug 1550 Tdr. Byg, 104000 Pund Kiød 28900 Pund Flesk, 340 Tdr. Erter, 175 Tdr. Salt, 31350 Potter Brændeviin og 9275 Maatter Tobak, i Anledning af hvilken han anmodede Statsraadet om at raadslaae, hvorledes disse Levnetsmidler paa beste Maade formeentes at kunne anskaffes.

De øvrige tilstædeværende Medlemmer af Statsraadet observerede, at der efter den af Generallieutenanten i Gaar fremlagde Rapport var i Behold i Magasinerne i Drammen, Ringerige og Hadeland, samt paa Hedemarken 1320 Tdr. Ruug, 3173 Tdr. Havre 3600 Tdr. Byg 252 Tdr. Blandkorn, foruden 32000 Pund haardt Brød, og at man, efter dette ubetydelige Quantum som fandtes af Ruug i Behold, vilde være nødsaget til at blande Rugen med 1/3 Deel Byg, og vil der, paa denne Maade blot fornødiges 2/3 Dele af det angivne Quantum Rug for September, eller circa 4800 Tdr. hvoraf haves som ovenmeldt circa 1300 Tdr. i Behold, saa at 3500 Tdr. ville være at anskaffe, hvilket Quantum Statsraadet ansaae at kunne tilveiebringe strax efter Rugens Indhøstning, ved frievillige Bidrage, Opkiøb i Landet og Requisition i Aggershuus Stift, ligesom og det manglende kunde være at supplere med Kartoffler, og lovede Statsraadet, til den [-]²²Tid at træffe de i saa Henseende fornødne Forføyninger. Betreffende Byggen observeredes, at ovenmeldte Beholdning var tilstrækkelig, saavel til den nødvendige Blanding med Rugen, som til det Øvrige til September Maanedes Brug angivne Partie. De første udgiør circa 2200 Tdr., de sidste

²¹ Strøket: Partier

²² Strøket: Ende

1550 Tdr. tilsammen 3750 Tdr., der ikkuns er 150 Tdr. mindre end requireret, hvilken Deficit kan suppleres ved Blandingskorn.

Hvad Kjødet angaaer troede Statsraadet, at dette best kunde foranstaltet anskaffet ved Indkjøb fra Hardanger-Fieldet, og da Generallieutenant Haxthausen tilkiendegav, at dertil af Commissariats-Commissionens Kasse kunde udtælles 50000 Rbdr., saa besluttede Statsraadet strax at afsende et sikkert Bud med disse Penge til Forvalter Løberg paa Kongsberg, som af Statsraad Collett anbefaledes som særdeles skikket til at udføre denne Commission, med Anmodning om, at opkjøbe indtil 800 Stykker Slagteqvæg og Tid efter anden, paa Commissariats-Commissionens nærmere Requisition, at besørge dem afleverede enten i Christiania, eller paa de af Commissionen opgivende Steder.

I øvrigt tilkiendgav de øvrige tilstædeværende Medlemmer af Statsraadet, Grenerallieutenant Haxthausen at de aldeles maatte overlade til Commissariats-Commissionen, som Armeens Providering nærmest var underlagt, at see de øvrige Fornødenheder tilveiebragte, forsaavidt gjørligt er, paa saadan Maade, som af den selv skiønnes at være rigtigst; men maatte for alt anbefale, at de Resourcer, som haves fordeelte paa forskellige Steder i Landet benyttes med saa megen Hurtighed og Overlæg, at Armeen, om den skulde forfægte sin nærværende Position bag Glommen, indtil de 18 Dage udrinde som den er provianteret for, ikke skal nødes til at trække sig tilbage, af Mangel paa Proviant i Nærheden, inden Nationens Anstrængelser i saa Henseende kan støtte dens Operationer og opretholde dens hidtil viste fortreffelige Stemning. - - -

Rosenkrantz Sommerhielm Jonas Collett

v. Holten

Aar 1814 den 13de Augusti var Statsraadet efter H. Mts. allerhøieste Befaling forsamlet paa Moss Jernværk, hvor da tillige af H. M. vare tilkaldte Justitsraad Diriks, Sorenskriver Falsen og Professor Sverdrup hvilken sidste endnu ej var tilstæde da Samlingen begyndte.

H. M. underrettede Statsraadet om, at der til Hans Hovedqvarteer var fra Hans Svenske Majestæt ankommet en svensk General Bjørnstjerne, med Forslag til en Vaabenstilstand, hvilket Udkast H. M. nu overleverede, bestaaende i følgende:

No. 1. Opsatte Betingelser for Vaabenstilstanden indeholdende 11 Poster.

- 2. 3de saakaldte separate Artikler
- 3. En Deklaration af 10de August sidstleden fra Sverrigs Kronprinds til Norges Folk.

H. M. befalede at disse Papirer og Forslag skulle af Statsraadet og de tilkaldte Hrr tages under nøieste Overveielse til derom afgivende Formening, som skulde forelægges H. M. Til den Ende overleverede Allerhøistsamme tillige en Dags Dato af Hr. Generalmajor Ahrenfeldt og Khrr Oberst Hegerman udfærdiget Declaration No. 4 angaaende Forfatningen og Stemningen ved deres Armeekorps, hvorefter Allerhøistsamme tilkiendegav, at Armeen er i den største Mangel paa Proviant, der er saa stor, at der ved Generalmajor Ahrenfeldts Brigade tildels ikke havde Forraad for mere end 2 Dage, og at der ej haves Udsgifter til at kunne anskaffe samme. Oberstlieutenant Stabell, som var bleven tilbage paa den østre Side af Glommen, var bleven trængt tilbage til Fedt-Sund, og skulde dette forceres, saa vilde Armeen i sin nærværende Stilling være indsluttet, og ikke levnes andre Resourcer end at forlade Christiania og den hele østlige Side af Christiania-Fiorden og kaste sig over paa Vestlandet. Fra Moss-Kanten kunde hvert Øieblik ventes et Angreb, som man med den fiendtlige Overmagt ikke kunde vente at afslaae og som da vilde have den Følge, at Moss inden faa Timer kunde være besat af Fienden. Under disse Omstændigheder og da et videre drevet Forsvar kun vilde paadrage Landet uberegnelige Ulykker, uden at lede til noget ønskeligt Resultat, saa maatte H. M. nu tilkiendegive Sin bestemte Beslutning, at Han, overvejende at Hans redelige Bestræbelser, fra nu af ikke mere vilde kunne gavne Nationen, men kun paadrage samme den Skjæbne, at blive behandlet som et erobret Folk, vilde nedlægge den ham overdragne Krone i Storthingets Hænder, som til den Ende snarest muligt skulde blive sammenkaldet, og befalede H. M. Statsraaderne Collett og Aall, efterat de fremlagte Forslag paa det nøieste vare drøftede, og det samlede Statsraads og Tilforordnedes Mening var dem meddeelt til Efterretning, at træde i nærmere Underhandling med den sig her opholdende svenske General. Statsraadet foretog sig derefter at giennemgaae de samme overdragne Papirer, i Forening med de

Tilforordnede, og fandt da samme, efter nøieste Overlæg, derved at maatte gjøre følgende Anmærkninger:

Ved Dokumentet No. 1:

Iste til 5te Post inclusive ansaae man at kunne antages. 6te ligesaa, med den nærmere Forklaring, at ved de deri benævnte gevorbne Tropper skal forstaaes det Søndenfieldske, Nordenfieldske og Oplandske Regiment, det Aggershusiske Skarpskytter-Regiment, samt Artillerie-Brigaden. 7de Antaget dog med Forbeholden, at disse svenske Tropper underholdes af den svenske Regiering; og at alt hvad der til samme Armeekorpsees Fornødenheder paa Stedet frivilligen kan erholdes, af dem betales. 8de ansees at burde forandres saaledes, at svenske Tropper forblive i Besiddelse af det Terrain de have inde, saaledes at Demarcationslinien følger Glommen fra den venstre Arm ved Kolberg-Broe og Ise-Broe og ud til der, hvor Øjeren begynder, og derfra mod Øst til Rødenæs. Derimod maa de ovennte Norske Tropper kunne henlægges paa den anden Side af Glommen, hvor saadant findes beqvemmmest. 9de Frideriksteens Fæstning bør ingenlunde overleveres til Sverrig paa andet Vilkaar, end at Garnisonen rykker ud med fuld militair Honneur, og Folkene hiempermitteres, men Officerene beholde deres Kaarder og tillades at gaae hvor de ville. 10 og 11 kunne antages. Ved de særskildte articles separés (No. 2) blev anmærket: ved Iste Post: umuelig at indgaae, da Statsraadet, som ene Autoritet under Kongen, ikke vover at paatage sig at holde indvortes Orden og Roelighed vedlige til Storthingets Holdelse. Ved 2den: Statsraadet kan i ingen Deel fungere, uden i Overensstemmelse med Constitutionen saalænge denne er i Kraft. Ved 3die: Man kunde ikke tilraade at H. M. bortfiernede sig fra Regieringens Sæde, i det mindste ikke før han havde nedlagt Regieringen i Nationens Hænder, om hans Beslutning i saa Henseende er fast og uforanderlig. Endelig formeente Statsraadet og Tilforordnede, at naar Statsraaderne Collett og Aall, overensstemmende med ovenstaaende, kunde bringe Vaabenstilstanden tilveie, burde tillige af dem paastaaes, at Kongen af Sverrig skulde forbinde sig til, at anvende al sin Indflydelse hos Kongen af Danmark, for at formaae ham til at tilbagekalde de Anordninger og ophæve de Foranstaltninger, som Han siden 14de Januar d. A. maatte have givet eller truffet, enten mod H. M. Kongen, mod Norge i det Hele, eller her værende Embedsmænd i Norge. Da dette Tillæg blev H. M. forelæst, saa erklærede Allerhøistsamme bestemt: at denne sidste Underhandlings-Post aldeles ikke maatte berøre Hans personlige Interesse, da denne skulde være udenfor ald Negotiation. Iøvrigt bifaldt Kongen Statsraadets og Tilforordnedes yttrede Formening, der blev Allerhøistsamme forelæst, som Basis for de Underhandlinger, som Statsraaderne Collett og Aall nu strax havde at indlede. Medens disse Statsraader vare fraværende, for at underhandle med General Bjørnstjerne, indfandt Professor Sverdrup sig, der blev underrettet om det Passerede, hvorved han, efter Omstændighederne intet fandt at erindre, og især troede han, at Mangelen paa Proviant ene maatte afgjøre Spørgsmaalet. Da saavidt er passeret, blev Sessionen for denne Sinde hævet, efterat der endnu engang paa det kraftigste blev indstillet til H. M. om Armeen ikke kunde gaae offensive tilværks.

Rosenkrantz Sommerhjelm Jonas Collett Aall

_____ v. Holten.

Samme Dags Eftermiddag blev Statsraadet atter holdt og leverede da Statsraaderne Collett og Aal[1] tvende Udkast, hvoraf det ene angik de militaire Betingelser for Vaabenstilstanden under Titel: convension d'armistice, og det andet under Titel: Traité de Vilkaar hvorunder Storthinget skal sammenkaldes og Kongen nedlægge sin Myndighed i dettes Hænder. Disse Documenter vare, efter foregaaende Negotiation og Underhandling med den Svenske General Biørnstierna af denne egenhændig skrevne, med den Erklæring, at skiønt han for sin Person fandt at Propositionerne kunde være antagelige, dristede han sig dog ikke til at underskrive dem, endog paa forventende Ratification, men var besluttet, saafremt hans Adjutant, som han ventede endnu i Aften, bragte ham Fuldmagt i saa Henseende, at reise directe til den svenske Kronprinds for at faae hans Ultimatum.

Declarationen fra den svenske Kronprinds (No. 3) havde Komponenterne formaaet General Biørnstierna, efter Conference med Originalen som han anviste, at verificere.

Statsraadet forelagde derefter H. Mt. Resultatet af disse Underhandlinger, hvormed Allerhøiøstsamme erklærede sig tilfreds.

Disse her ovenbenævnte Documenter bleve derefter in duplo renskrevne og samme Aften tilstillede den svenske General Biørnstierna med Betydning, at man derefter forventede den hastigst muelige Afgjørelse.

Derefter blev denne Session hævet.

Rosenkrantz. Sommerhielm. Jonas Collett. Aal[1].

v. Holten.

Anno 1814 den 17de Aug. var Statsraadet forsamlet i Kongens Palais i Christiania Kl. 11e Formiddag hvor da følgende blev forhandlet:

Kmhr. Brocks Skr. af Gaars Dato blev imodtagen, indeholdende at han efter Hs Ms Ordre skulde underrette Statsraadet om, at Kronprindsen af Sverrig den 15de dennes havde ratificeret Vaabenstilstanden, tilligemed den gjorde Reservation ang. Demarcations-Linien.

in fidem

HMKrohg Nansen F Schmidt

[Med forskjellige hender:]

Fremlagt i Odelstinget d. 22 November 1814

Weidemann.

Fremlagt ved et Extrarets-Tingsvidne på Gaarden Hafslund den 25de Januar 1816.

Dahl

[På siste side med forskjellige hender:]

Extract No. 11.

[-]²³
Aars

(L. S.)²⁴

(L. S.)²⁵

²³ Strøket: No. 2.

²⁴ ???? sitt segl.

²⁵ ???? sitt segl.

Bilag L 8, vedlegg, undervedlegg 3²⁶

21.

No 3.

[Med en annen hånd:] R R. P. No. 62. W.

Efter den ærede Committees Begjæring i Skrivelse af dags Dato undlader Statsraadet ikke at oversende:

- under litr a., Sverrigs Kronprinds's ved C. Tank fremsendte forslag til Vilkaarene for en Vaabenstilstand.
- under litr b., Generalmajor v. Sejersteds og Generalmajor v. Hegermanns skriftlige Erklæring om og hvorvidt Fienden kunde hindres fra at trænge ind til Christiania.
- under litr c., GeneralLieutenant v Haxthausens Tid til anden indleverede Rapporter om de i Behold værende Levnetsmidler.

Rapporterne om Frederikstads Overgivelse samt at Frederiksteens Fæstning var bombarderet og afskaaret Undsætning, haves ikke, men ere disse Rapporter directe mundtlig af Hans Majestæt Selv Statsraadet meddeelte; og vil de formodentligen findes enten ved Generalcommandoen eller hos Herr Generalmajor v. Sejersted, saafremt de ikke allerede skulde være overleverede den nedsatte Committee til at undersøge Rigets Tilstand.

I Henseende til det Tilbud som den 8de August meldes forhen at være gjort den svenske Regjering, da henvises til det i Statsraadets Protocol under Sessionerne d. 6t 7d og 8d Julii anførte.

Den i Committeeens Skrivelse under N. 6 ommeldte Rapport maa være en iblandt de her under litr c, fremlagte.

- under litr d., Betingelserne for Vaabenstilstanden, bestaaende af 11 Poster.
- under litr e., Declaration fra Hans Kongelige Høihed Sverrigs Kronprinds til det Norske Folk.
- under litr. f. Generalmajor v. Arenfeldts og Generalmajor v. Hegermanns skriftlige Erklæring om Forfatningen og Stemningen ved deres Armeeecorpser.
- under litr. g. Statsraaderne Colletts og Aalls Udkast til Conventionen og Vaabenstilstanden; hvorved bemærkes at dette Udkast er forfattet i Forening med den Kongelige Svenske Commissair, Generalmajor v. Bjørnstjerne.
- under litr. h. Major v. Brocks Indberetning om den ratificerede Convention og Vaabenstilstand.
- under litr i. Conventionen og Vaabenstilstanden i fransk Original, forsynede med Hans Kongelige Høihed Kronprindsen af Sverrigs egenhændige Underskrift og Ratification. Tillige følge de trykte Oversættelser.

Endvidere fremlægges til nærmere Oplysning i denne Sag:

- 1., de i litr. k i Protocollen d. 13. August omhandlede art. separés.
- 2., Afskrift af den Statsraaderne Collett og Aall af Hans Majestæt Norges forrige Konge meddeelte Fuldmagt og bestemte Ordre til Conventionens Underskrift. litr. l.

Statsraadets Protocol følger herved til behagelig Afbetjening.

Statsraadet; Christiania, d. 16. Novbr 1814.

²⁶ Ikke trykt, ligger som bilag 62W til riksrettssaken mot Haxthausen. Jf. 1815: 507; 1835: 910.

*Rosenkrantz**Sommerhielm**Jonas Collet**Aall**D Hegermann**T Fasting*

[Med en annen hånd:]

Fremlagt i Odelstinget den 22d November 1814

Weidemann

Til

Committeen til at gjennomgaae
Statsraadets Protocol i Henseende
til Forhandlingerne og Conventionen
paa Moss, d. 14d August.

Fischer

[På omslaget med en annen hånd:]

Extract No 41.

No. 22.

Bilag L 8, vedlegg, undervedlegg 4²⁷

²⁷ Ikke trykt, ligger som bilag O 11, vedlegg 4 til protokollen for Odelstinget.

Bilag L 8, vedlegg, undervedlegg 5²⁸

[Med forskjellige hender:]

No. 2.

14

R R P No. 62.D.

Lit. b No. 5

Gjenpart

Efter Deres Kongelige Majestæts allerhøjeste Befaling skulle undertegnede herved allerunderdanigst indstille følgende Betænkninger betræffende den Norske Armees Stilling efter de af Fienden gjorte Fremskridt i Landet:

1mo Den Svenske Armee er den Norske Armee overlegen formedelst dens Styrke til Søes, hvormed den combinerer alle sine Operationer fra Landsiden, hvilket tvang os til at fordele vor svagere Magt langs Landets vidtløftige Grændse og Søkyster. Af den Aarsag maatte Roeflotillen forlade Hvaløerne og derved paa en hvis Maade, blive i inactivitet, ligesom Kragerøens og Frederiksstads Fald blev derved til Følge og hvorved Fienden blev Mester af Glommens Udløb, Christiania Fiorden og havde det nu i sin Magt at true os til Lands paa flere Punkter, nemlig: fra Frederiksstad, Svinesund, Tistedalen og den hele østlige Grændse, indtil Kongsvinger.

2° Fiendens Hovedangreb skedde over Tistedalen og Svinesund, hvilke Positioner formedelst Overmagten maatte forlades. Imidlertid var et betydeligt Corps rykket ned til Rakkestad, for at møde den over Tistedalen og Svinesund fremrykkede overlegne Fiende. Her erfarede man Frederiksstads Fald, hvilket gjorde det til en Nødvendighed, igjen at gaae tilbage over Glommen, da Fiendens overlegne Styrke til Lands og Vands lod ham Veyen aaben til Moss og Christiania, hvorved vi bleve aldeles bragte i en denfenciv Tilstand og kunde ingensteds møde ham med den tilbørlige Styrke. Dette foraarsagede at han rykkede fra Rakkestad gennem Eidsberg, uden at vi med vore ringe Kræfter kunne afværge det og maatte indskrænke os til Positioner, hvorved Overgangen over Glommen kunde forsvares. Ønskeligt og sandsynlig, tillige i militair Hensigt fordelagtigt, havde det været, som ogsaa overeensstemmende med Armeens Aand, fra Rakkestad Positionen at kunde have overgaaet til offensive Operationer.

3° Den nordlige Deel af den østlige Side af Glommen, fra Kongsvinger ned til Eidsberg er blottet for Tropper, paa den Styrke nær, som er levnet Oberstlieutenant von Stabell paa sin Retraite, af den ham underlagte Postering paa Østsiden af Glommen. Vel kunde man i en Position længere tilbage, concentrere en betydelig Deel af Armeen, for at dække Christiania og der vove noget afgjørende for at redde Armeens Ære; men hvilket Udfaldet end heraf blev, vilde man dog sandsynlig ikke kunde forhindre Fiendens Fremtrængen til Christiania, da man maatte forlade Positionerne ved Glommen og derved blotte den venstre Flanqve af den concentrerende Armee til Dækning af Christiania, hvorved man atter blev nødt til at dele sin Styrke og blev for svag til at modstaae med Kraft.

4. Armeen skal ikkun være forsynet med Proviant for 14 Dage, hvis Tilvejebringelse endog oftest bliver umuelig, paa Mangel af Heste-Tropperne maae saaledes savne den nødvendige Existence. Armeen behøver ogsaa Klæder, Skoe p. p.

Denne Armeens Stilling have vi ikke skullet tillade os at skiule for Deres Kongelige Majestæt og indstille samme til Deres viisdomsfulde Overvejelse.

Undertegnede føle fuldkommen det ydmygende og Smertelige i denne afgivne Betænkning. Den Dag vil blive til Bekymring for vort hele Liv, da vi efter allerhøjeste Befaling opfyldte dette Ærinde, men vi troe og at Armeens nærværende Stilling maatte skildres af os efter vor redelige Overbeviisning og som det sømmer sig for Mænd af Ære, der saa gjerne fortrække Døden i dette Øieblik, for denne ydmygende Behandling.

²⁸ Ligger som bilag 62D til protokollen for riksrettssaken mot Haxthausen. Trykt hos Yngvar Nielsen, Aktstykker vedkommende Konventionen i Moss 14de August 1814. Christiania 1894, s. 56-57.

Spydeberg Præstegaard den 8de August 1814

Allerunderdanigst

J. Sejersted
General-Major og tjenst-
gjørende General Adjutant

D. Hegermann
Oberst og Kommaadeur for
Oplandske Infanterie Regiment

[Med en annen hånd:]

Fremlagt i Statsraadet, d. 8de August 1814.
v. Holten

[Med en annen hånd:]

Fremlagt i Odelstthinget, d. 22de Novbr. 1814.

Weidemann

[På siste side med forskjellige hender:]

Extract No. 12.

[–]²⁹

²⁹ Strøket: No. 3 Aars.

Bilag L 8, vedlegg, undervedlegg 6a³⁰

[Nederst på første side:] Fremlagt i Statsraadet d. 10de Aug. 1814

[Med forskjellige hender:]

3. 7. [-]³¹ af 9 Augt. [-]³²
Afskrivt R. R. P No. 62. [-]³³ E.

Ved allerunderdanigst at insinuere Deres Kongel. Majestæt vedsluttede Forklaring over Aggersh. milit. Magasins Tilstand saaledes som samme efter Rapport af 7de dennes befandtes, samt hvorledes der overeenstemmende med de mig General Lieut. v. Haxthausen mundtlig givne allerhøyeste Befalinger er disponeret over dette Magasins Forraad finde vi det Pligt end videre allerunderdanigst at meddeele Rapport angaaende de til Armeens Forpleining trufne Forføyninger, samt at give Deres Majestæt en Oversigt over hvad der foruden hiine Magasins Forraad der allerede er disponeret paa den i Forklaringen anførte Maade, endnu paa andre Steder er disponibelt for den active Armee. I Overeensstemmelse hermed rapporteres altsaa:

1. For at fremskynde paa mueligste Maade Frembringelsen af de Provisioner der ere befalede fremskaffede til Bøyerud og Westbye, nemlig: til 10,000 Mand for 10 Dage paa ethver af Stederne, hvor denne Commission beordret ej alene Aggershuus Amt og Christiania Magistrat at drage Omsorg for det størst muelige³⁴ Hestes Tilvejebringelse, men endogsaa sat Budskeruds Amt og Jarlsberg Grevskaab, samt Hedemarkens Amt i Requisition for at tilvejebringe den manglende Transportskyds. Med Bestemthed kan Commissionen allerunderdanigst indberette: at ligesom der fra dens Side aldeles intet Øyeblik er tabt for at bringe Transportvæsenet i behørig Gang, saaledes har den ogsaa fra [-]³⁵ civile Øvrighedens Side mødt den uførtødneste og virksomste Assistance, og vi vide med Vished at alt er udrettet som Omstændighederne paa nogen Maade har levnet Adgang til, for at opnaae det befalede Øyemeed. ,

Transporter ere siden 4de dennes daglig afgaaede fra Aggershuus til Armeen og vi skyldte Sandheden at yttre: at Expeditionen fra dette Magasin er overgaaet vor Forventning, da vi fuldkommen kiende, og forhen for Deres³⁶ Majestæt allerunderdanigst have skildret de mange Vanskeligheder som her maa bekiempes.

2. Foruden de Transporter, der allerede ere og fremdeles daglig afgaae til Bøyerud og Westbye indtil det befalede Forraad til disse Steder er henbragt, have vi ogsaa foranstaltet, at det under Gaars Dato allerhøist befalede Forraad³⁷ 3000 Mand i 5 Dage ufortøvet afgaaer til Blakier, saa hurtig som Formaling og Bagning³⁸ og Heste erholdes.

For saameget³⁹ at paaskynde Bagningen have vi med Proprietair⁴⁰ Grüner aftalt Accord om Forbagning af blødt Brød som fra Aggershuus Bagerie nu ikke mere i tilstrækkelig Quantitet kan tilvejebringes da den active Armee saa betydelig er forøget.

³⁰ Ligger som bilag 62D til protokollen for riksrettssaken mot Haxthausen. Trykt hos Yngvar Nielsen, Aktstykker vedkommende Konventionen i Moss 14de August 1814. Christiania 1894, s. 56-57.

³¹ Utydelig.

³² Strøket: No. 6 a.

³³ Strøket: D

³⁴ Y. Nielsen: Antal

³⁵ Strøket: den

³⁶ Y. Nielsen: Kongel:

³⁷ Y. Nielsen: til

³⁸ Y. Nielsen: kan fremmes

³⁹ Y. Nielsen: rimelig

⁴⁰ Y. Nielsen: Hans

3. Fra Mosse Bagerie er Forbagingen befalet paadrevet med den størst muelige Anstrængelse, men vi have fra benævnte Stæd ingen Efterretning med sidste Post erhholdet og ere usikre om Fiendens Fremtrængen maaskee var⁴¹ enhver Undsætning fra den Kant umuelig.
4. For paa enhver Maade at fremme Transportvæsenet endog naar de fra længere bortliggende Districter i Requisition satte Heste skulle udeblive har Aggersh. Amt foreslaaet at lade Transporterne afgaae over Baandefiorden, og siden føres over Land ved requirerede Heste fra Aas, Vestbye og Schie Sogne samt fra de tilstødende Districter i Smaalehnenes Amt.

Hvorvidt dette Forslag er udførligt vil imidlertid beroe paa om de benævnte Sognes Heste uforbigiængelig maa af Armeen benyttes til dens Trans⁴² Befordring, thi i saa Fald vil Afhentelsen af Provisionerne fra Fartøjerne i Bonden uundgaelig standse af Mangel paa Hestehielp.

Dette er Grunden hvorfor vi ikke for det første med nogen Kraft tør drive Transportvæsenet til Baads forinden vi fra Deres Majestæt meddeles allernaadigst Forvisning om at de ommeldte Districters Heste ikke af Armeen optages.

5. Deres Majestæt vil allernaadigst af den hosfølgende Forklaring erfare: at Forraadene i Aggershuus militaire Magasin med Tillæg af hvad Provideringen der har stillet til vor Disposition ville paa yderste ubetydelige Qvanta nær være aldeles medgaaede naar de hidindtil allerhøist befalede Transporter ere udførte.

Naar undtages lidet Havre samt et betydeligt Partie Tørfisk som Provideringen har i Forraad vil saaledes intet blive tilovers at bortbringe til andre Steder fra dette Magasin, ey heller kan Forraadet der completeres fra andre Steder og Armeens Forpleining ophører saaledes fra dette Magasin naar den sidste Transport for 20,000 Mand i 10 Dage er udført, hvorved end videre maa bemærkes: at intet særskildt Forraad haves for den her tilbageværende Garnison, men at denne tærer paa det samme Forraad som allerede er beregnet til Transport; ogsaa adskillige Divisioner af Armeen hente deres Proviant directe fra Aggershuus, og hvad disse erholde gaar ligeledes i Afdrag paa det sidst beregnede 10 Dages Forraad til 20,000 Mand, det samme vil være Tilfældet hvis Roeflotillens Mandskab for en større eller mindre Deel melde sig med Requisitioner om Proviant fra Aggershuus.

6. I Drammen findes en ej ubetydelig Beholdning af Kornvarer nemlig: 173 Tdr. Rug 1128 Tdr. Havre og 1949 Tdr. Byg, hvoraf 600 Tdr. Havre ere sendte til Kongsberg og sandsynligvis vil blive disponeret til Bergalmuen.

Af dette Forraad forpleies desuden Drammens Garnison og Besætningen paa Hurum Landet

7. Paa Ringeriget og Hadeland er oplagt 537 Tdr. Rug 846 Tdr. Byg 252 Tdr. Blandkorn og 2673 Tdr. Havre. Dette er det eneste Forraad der haves *en reserve* til Brug ved en Retraite; thi hvad der haves
8. I Wangske Depot paa Hedemarken, og som den 1ste hujus bestod udi: 609 Tdr. Rug og Rugmeel 805 Tdr. Byg 292 Tdr. Gryn 98 Tdr. Erter 64 Tdr. Salt 2524 Potter Brændevin 21,120 Tdr. Kiød 21300 [Pund] Fisk og 32000 [Pund] haardt Brød, er nu da Kongswinger Magasins videre Completering fra Aggershuus snart vil ophøre, allerede bestemt til deels at fyldestgøre de uden om Kongswinger Fæstning cantonnerende Troppers Requisitioner — hvilke ere befalet tilsendte Magas. paa Hedemarken — deels og til at completere Kongswingers Fæstnings Forraad, der nu alleene maa anvendes til Garnisonen.
9. Naar hertil føyes: at vi, overensstemmende med Deres Majestæts allerhøieste Befaling have truffet Anstalt til at der paa ethvert af Stederne Waaler Præstegd Wægger Hovi og Bøyerud anskaffes 50 Stk. Slagteqvæg til Brug for Armeen, saa er dette alt hvad vi øyne Udsigt til at kunne forskaffe til Armeens Underholdning og disse Forraades Ubetydelighed i sig selv i

⁴¹ Y. Nielsen: gjør

⁴² Y. Nielsen: Trains

Foreening med deres lange fraliggenhed for den største Deel gjør at man kun kan tage lidet Hensyn paa dem naar det gielder at [-]⁴³ calculere i hvilken Tid den active Armeé deraf kan underholdes.

10. Friderichswærns og C^{sands} Magasiner forbigaaes her da det deels intet haves tilovers og deels Afstanden i alt Fald ville gjøre Benyttelsen af Overskuddet til den active Armeé her, aldeles umuelig.

Til Slutning bemærkes: at det herværende betydelige Forraad Tørfisk, ved mig, Justitsraad Wiewild foranstaltes for en Deel afskibet til Drammen.

Christiania, i den Kongel. Commiss. Commission den 9de Aug. 1814.

Haxthausen.

Vibe.

Sundt.

Wiewild

Ruge

in fidem

Ruge

[Med en annen hånd:]

Fremlagt i Odelstinget den 22de November 1814

Weidemann

[På siste side med forskjellige hender:]

Extract No. 14.

[-]⁴⁴

⁴³ Strøket: rimp[?]

⁴⁴ Strøket: No. 4 Aars.

Bilag L 8, vedlegg, undervedlegg 6b⁴⁵

[På første side med forskjellige hender, delvis utydelig:]

Den 3 Nov. 1815

[-]⁴⁶ 6. R R P No. 10. fol. 3. Jnr. 2

tit. C.

No. 6b.

Forklaring

over Beholdningerne og Manglerne af Provisioner i Aggershuus militaire Magazin til 7de Augustii 1814, og hvorledes de havende Forraade ere foranstaltet disponerede overensstemmende med de givne allerhøyeste Befalinger.

	Rug til Brød	Rug og Rug- meel	Byg og Byg- meel	Havre og Havre- meel	Byg og Byg- gryn	Erter	Salt	Kiød.	Flesk	Rom	Brænde- viin	Sild.	Tørfisk	Tobak.
	Tønder	Tønder	Tønder	Tønder	Tønder	Tønder	Tønder	[Pund]	[Pund]	Potter	Potter	Tønder	[Pund]	Matter
a, Efter Rapport af 7de hujus var ved Aggershuus militaire Magazin i Behold	1160	162	1494	684	176	3	92	23680	6400	9573	7131	227	54080	136
b, I Provideringens Oplage findes som disponible for Aggershuus militaire Magazin			700	640	400									
Summa =	1160	162	2194	1324	576	3	92	23680	6400	9573	7131	227	54080	136
Af de uder 4de Dennes befalede Transporter til Bøyerud og Westbye etc. var endnu ved Rapportens Affattelse uafsendt	337	280	271	186	140	24	8480	2000	59
Altsaa tilovers	823	1923	1324	390	68	23680	9573	5131	227	54080	77
men mangler		118	137	2080
Til 20.000 Mands Forplejning i 10 Dage efter Circulairet af 6te Junii sidstleden og efter den nu befalede Blanding af lige Deelee Rug- og Bygmeel til Commisbrød, udfordres	440	280	464 og til Brød 550 =1014	232	48	36	7680	3840	10000	172	80640	72
Altsaa tilovers	383	909	1324	158	32	16000	9573	55	5
men mangler	398	185	5920	4869	26560
Til Blakier er beordret afsendt Proviant for 3.000 Mand i 5 Dage	66	21	26	13	4	3	500	250	750	13	6000	6
Den endelige Beholdning er	317	883	1324	145	29	15500	9573	42
derimod mangler	419	189	6170	5619	32560	1

⁴⁵ Ligger som bilag 10 til protokollen for riksstretssaken mot Haxthausen. Trykt hos Yngvar Nielsen, Aktstykker vedkommende Konventionen i Moss 14de August 1814. Christiania 1894, s. 61-62.

⁴⁶ Strøket: No. 3.

- Anmærkninger: 1, Det manglende af Brændeviin haabes tilvejebragt ved Indkiøb, hvortil allerede omtrent 3000 Potter ere betingede.
 2, Det manglende af Rug til Meel, suppleres af Overskuddet af Byg til Meel.
 3, Det manglende af Erter suppleres for den største Deel ved overskuddet af Gryn, og Resten af det til Meel beregnede Byg.
 4, Det manglende af Flesk suppleres med Overskuddet af Kiød, hvoraf bruges det dobbelte mod Flesk.
 5, Det manglende af Tørfisk kan til enhver Tid ventes suppleret fra Provideringen som af denne Artikel har et betydeligt Forraad.
 6, Det betydelige Forraad af Havre befales saavidt som det er mueligt at fremme Tørring og Formaling deraf, anvendt istædet for Bygmeel, for derved at vinde et Forraad af sidste Sort til Anvendelse istædet for Rug til Meel og Brød.

Christiania, i den Kongelige Commissariats Commission, den 10de Augustii 1814.

Haxthausen
Vibe

M. A. Sundt.

Wiewild

Ruge.

[Med en annen hånd:] Fremlagt i Odelstthinget d. 22de November 1814.

Weidemann

[På siste side med forskjellige hender:]

Extract No. 16.

No. 5. Aars.

Bilag L 8, vedlegg, undervedlegg 7⁴⁷

[Med forskjellige hender:]

5. Rapport af 17de Aug.

No. 7

Afskrivt Pro[?] 3 Nov. 1815

R R P No. 9. – fol 3 p. 2

Til Kongen!

Af vor under 10de hujus indgivne allerunderdanigste Magasin Rapport⁴⁸ vil Deres Majestæt allernaadigst have erfaret: at Beholdningerne af alle Slags i Aggershuus Magasin ikkun vare tilstrækkelige til Armeens Forpleining paa 20 Dage, og af enkelte Artikler paa lidet længere Tid.

I Anledning af Deres Majestæts allerhøyeste Befaling under 15de dennes, som vi i Gaar Eftermiddag imodtog, at nemlig ufortøvet oprette 2de Magasiner et paa Schydsjordet og et paa Contra, i Forhold til Magasinernes Tilstand, er det vor Pligt at affatte følgende allerunderdanigste specielle Rapport.

Alle marscherende Tropper i hele Armeen have været overladt at tage deres Proviant for de første 10 Dage i August fra de sædvanlige eller dem nærmest og belejligst liggende Magasiner overeensstemmende med de en gang for alle givne Befalinger.

Da Friderichstads og Friderichshalds Magasiner blev afskaarne, var i Moss et Magasin foranstaltet oprettet og forsynet til et Hoved-Depot, fra hvilke de nærmest liggende Tropper kunne lade afhente Brød og alle reglementerede Proviant Sorter fra 9de Augustii af, især Reserve Brigaden under Herr General Major v. Arenfeldt.

Alle øvrige Tropper beholdt som forhen Aggershuus Magasin til derfra at erholde Proviant, og Deres Kongelige Majestæt befalede end videre, at i Bøyerud og paa Westbye 2de Reservemagasiner skulde oprettes, hver til 10,000 Mand paa 10 Dage, hvilke Depots [-]⁴⁹ ogsaa ere blevne lykkeligen etablerede, uagtet den overordentlig[-]⁵⁰ vanskelige Transport.

Dette var endnu ikke nok; thi efter Deres Kongelige Majestæts allerhøyeste Ordre, blev paa 4 Steder, nemlig: Bøyerud Hovi, Westbye og Wegger, 50 Stk levende Qvæg i alt 200 Stk Creature opkøbte til Armeens Fornødenhed eller Vederqvægelse; desuden bleve Brigaderne v. Staffeldt og v. Hegermann tilsendte 24,000rd dC. hver, til at afhielppe øyeblikkelige Fornødenheder, og derfor at købe Creature.

Saaledes er, og var, Armeens Tropper fuldkommen forpleiede paa andre 10 Dage eller til 20de August, naar de selv ville virke, og benytte alle dertil givne Hjelpemidler.

At der nu til de sidste 10 Dage i August behøves den allerstørste Orden og Øconomie med Provisionerne, vil Deres Majestæt selv allernaadigst⁵¹ af ovennævnte vor allerunderdanigste Rapport af 10de hujus, hvoraf sees Manglerne, som kuns ved andre Species kan suppleres

Flere Batailloner, enkelte Divisioner og Detachements, have allerede⁵² ladet afhente deres fulde reglementerede Provisioner for de sidste 10 Dage i August, og Commissionen anseer denne Afhentelse, som den bedste og sikreste Maade at betrygge Tropperne deres Proviant's rigtige Fremkomst.

De endnu resterende Tropper komme dagligen og alle forsynes, saavidt mueligt er.

For at spare Transporten over Land herfra Christiania, hvor den høyst vanskelig og kun med megen Møje kan bestrides, have vi begyndt at lade Transporter afgaae til Baads, ad Bondefjorden, hvorfra den gaar videre til Westbye og Bøyerud, eller afgives til de nærmest og belejligst liggende

⁴⁷ Ligger som bilag 9 til protokollen for riksstretssaken mot Haxthausen. Trykt hos Yngvar Nielsen, Aktstykker vedkommende Konventionen i Moss 14de August 1814. Christiania 1894, s. 66-68.

⁴⁸ Se bilag L 8, vedlegg, undervedlegg 6a.

⁴⁹ Strøket: og

⁵⁰ Strøket: e

⁵¹ Innskudd med en annen hånd: kunne bedømme

⁵² Innskudd med en annen hånd: efter vedlagte Fortegnelse

Tropper, og vore allersidste Beholdninger herpaa Stedet, distribueres saaledes efter bedste muelige Overlæg, og paa den efter vor Overbeviisning hensigtsmæssigste Maade.

Skulle vi nu lade disse sidste Qvantiteter transportere til Schydsjordet og Contra, havde vi Intet tilbage for de endnu herfra rekvirerende Batailloner og Corpser hvorved den allerstørste Forvirring, Uorden og Mangel uundgaelig ville følge.

Derimod troe vi ej alene, men holde os overbeviiste om, at naar Armeen fra General Commandoet maatte averteres: at foruden Magasinerne i Aggershuus og paa Moss, og foruden de paa de 4 ovennævnte Steder, anskaffede — og saavidt os bekiendt hidindtil ubenyttede — 50 Stk Slagteqvæg, endnu findes nogle Magasinbeholdninger i Bøyerud samt paa Westbye i Enebak, hvilke suppleres fra Bonden ved den begyndte Vandtransport, og for øvrigt saavidt muelig ved Landkiørsel, og at enhver maatte nytte disse Resou[r]cer saaledes som de haves nærmest, saa vil Armeen ikke kunne mangle Proviant for de sidste 10 Dage i August

Vi forudsætte at dette er Deres Majestæts egentlige allerhøjeste Villie, og smigre os med at de trufne Foranstaltninger til dette Øyemeeds Opnaaelse ogsaa vil allernaadigst ansees som de rigtigste og hensigtsmæssigste, der efter Omstændighederne kunde føyes.

Skulde Armeen uhældigvis blive tvungen til Retraite henad Schydsjordet og Contra, saa tør vi dog tillade os at troe: at Tropperne, ved Siden af deres Bagages Transport, ogsaa vil kunne medtage de Levnetsmidler, som paa Retraiten udfordres paa nogle Dage, fra de Magasiner og Oplagssteder de passere forbie eller forlade, hvilke ej formodes alle at gaae tabt, og i dette fortvivlede Tilfælde, ville vist alle Anstrængelser blive anvendte for at sikre Armeen Nyttens af de ubetydelige Levninger, Aggershuus Magasin maaskee endnu paa den Tid kunne være i Besiddelse af.

Vi gjentage allerunderdanigst, hvad vi i 5te Post af vor Rapport under 10de dennes have yttret: at naar Armeen er forpleiet til denne Maanedes Udgang, vil Aggershuus Magasin ikkun have en ringe Beholdning af enkelte Artikler; og det vil beroe paa nærmere allerhøjeste Befaling hvorvidt disse efter Omstændighederne befales bortbragte og hvorhen: eller ⁵³ de i Drammen samt paa Svangstranden havende Oplage — som omhandles i 6 og 7de Post af vor Rapport under 10de dennes, og som hidindtil ere bestemte til Brug ved Armeens muelige længere Tilbagerykning — allernaadigst befales tilbagehentedes til Aggershus, saafremt Armeens Forpleining fra 29de Augustii af, fremdeles skal bestrides fra dette Magasin.

Vi ansee det imidlertid for Pligt, her allerunderdanigst at gjøre Deres Majestæt opmærksom paa: hvor yderst vanskeligt — maaskee umueligt — det vil være, selv med Anvendelse af alle muelige Midler, at faa denne sidste Rest af Provisioner, saa betimeligen tilbagehentet, at Kornvarernes Formaling og Forbaging, her kan fremmes, og ingen Standsning i Forpleiningen opstaae[–]⁵⁴ fra 29de dennes af; og vi henstille derfor til allernaadigst Forgodtfindende: hvorvidt en almindelig Opfordring til Almuerne, om at komme Armeen til Hielp med Provisioner, strax bør finde sted.

Christiania, i den Kongelige Commissariats Commission, den 17de Augustii 1814.

Haxthausen

in fidem

Ruge

[Med en annen hånd:] Fremlagt i Statsraadet d. 17de August 1814

v. Holten

[Med en annen hånd:] Fremlagt i Odelstinget d. 22de Novbr. 1814

Weidemann

[På siste side med forskjellige hender:]

⁵³ Innskudd med en annen hånd: om

⁵⁴ Strøket: d

Extract No. 33.

No. 16.

Bilag L 8, vedlegg, undervedlegg 8⁵⁵

[Med forskjellige hender:] 11. 16 R. R. P. No. 62.K. 1 No. 8

Convention d'armistice

- 1mo S. A. R. le Prince Chrétien convoquera de suite les états généraux du Royaume de Norvège en conformité de la constitution existente ; le terme de la réunion sera fixe pour la fin du mois de Septembre ou plut tôt si faire se peut.
- 2do S. A R. le Prince Chrétien promettra solennellement de remettre le pouvoir exécutif sans réservation quelconque entre les mains de la diète, aussi-tôt qu'elle sera réunie, après quoi il quittera la Norvège
- 3^{tio} S. M. le Roi de Suède traitera directement avec la diète par la voie d'un ou de plusieurs commissaires; S. M. promet d'accepter la constitution telle que la nation se l'est donnée, sauf les articles, qui la mettent en opposition à l'union des deux royaumes.
- 4to Les promesses faites par S. M. le Roi de Suède au peuple Norvégien ainsi que celles que S. A. R. le Prince Royal a fait au nom de S. M. le Roi, seront scrupuleusement remplies et manifestées par Elle à la diète Norvégienne.
- 5to La diète sera réunie à Christiania.
- 6to Les troupes nationales Norvégiennes seront semestrées de suite, et rentreront dans leurs provinces respectives; il n'y aura que les troupes enrôlées (*värfwade*) ainsi que les régiments d'Agershus et de Südenfjäl qui resteront sous les armes, mais qui ne dépasseront point la ligne de démarcation stipulée par l'article 8.
- 7to Il ne restera en Norvège que 2 divisions Suédoises avec une artillerie et cavallerie proportionnée à cette force; le reste de l'armée Suédoise rentrera en Suède.
- 8vo Il y aura une ligne de démarcation entre les deux armées, l'armée Suédoise appuyera sa gauche à Sooner et sa droite à Spydeberg en suivant le chemin qui conduit du premier au second de ces endroits; la rive gauche du Glommen depuis le Spydeberg jusqu'au lac d'Oyeren et de là par Trögstad au lac de Rödenäs sera occupée par les troupes Suédoises.
La partie de l'armée Norvégienne qui restera sous les armes occupera tout le Vestland jusqu'au Drammen ainsi que la partie septentrionale du royaume, y compris les provinces de Tellemarken, Totcn et Hedemarken.
- 9vo La forteresse de Frederiksteen ainsique les ouvrages y appartenant seront remis de suite aux troupes de S. M. le Roi de Suède, la garnison rentrera dans ses foyers avec promesse de ne plus servir.
- 10mo Il y aura armistice par terre et par mer, le blocus cessera, jusqu'à trois mois à compter de la signature de la présente.
- 11mo Les forteresses de Kungsvinger et d'Agerhus conserveront les garnisons qu'elles ont actuellement.

[Med en annen hånd:] Fremlagt i Statsraadet d. 13de August 1814

v. *Holten*

⁵⁵ Ligger som bilag 62K til protokollen for riksrettssaken mot Haxthausen. Trykt hos Yngvar Nielsen, Aktstykker vedkommende Konventionen i Moss 14de August 1814. Christiania 1894, s. 86-87.

[Med en annen hånd:] Fremlagt i Odelstinget d. 22de Novbr. 1814.
Weidemann

[På siste side med forskjellige hender:]

No. 4

No. 1.

Extract No. 24.

No. 9 *Aars*

lit. d.

Bilag L 8, vedlegg, undervedlegg 8, oversettelse⁵⁶

No. 8 [Utydelig]

Litt d

Vaabenstilstands-Convention

1. Hans Kongl. Høihed Prinds Christian skal strax sammenkalde Kongeriget Norges Storting, overensstemmende med den gjeldende Constitution. Terminen for Sammenkaldelsen; skal bestemmes til Enden af September Maaned, eller snarest skee kan.
2. Hans Kongl. Høihed Prinds Christian skal høitideligen love at nedlægge den udøvende Magt, uden nogensomhelst Forbeholdenhet i Stortingets Hænder, saasart Samme er samlet; hvorefter Han skal forlade Norge.
3. Hans Majestæt Kongen af Sverrig skal handle umiddelbar med Stortinget giennem een eller flere Commissarier. Hans Majestæt lover at antage Constitutionen, saaledes som Nationen har givet sig den, med Undtagelse af de Artikler; som stride mod begge Rigers Forening.
4. De af H. M. Kongen af Sverrig [-]⁵⁷ til det Norske Folk givne Løfter, saavel som de Hans Kongl. Høihed Kronprindsen har givet i H. M. Kongens Navn, skulle samvittighedsfuldt worde opfyldte og bekræftede af Allerhøistsamme fra Stortinget.
5. Stortinget skal samles i Christiania.
6. De Norske Nationale Tropper skulle strax afskediges og vende tilbage til deres respective Districter. Der skal ikke være andre hverwede Tropper, nemlig Aggershuus- og Søndenfjelds-Regimenter, som blive under Vaaben, men som ikke maae overskride den i 8de Artikel fastsatte Demarcations-Linie.
7. Kun 2 Divisioner Svenske Tropper med at[?] til denne Styrke hverved[?] Artillerie og Cavallerie skal forblive i Norge; Resten af den svenske Armee skal vende tilbage til Sverrig.
8. Der skal være en Demarcations-Linie mellem begge Armeer; den svenske Armee skal støtte sin venstre Fløi til Sooner og sin høire Fløj til Spydberg, følgende Veien, som fører fra det førstnævnte til det andet af disse Stæder. Glommens venstre Bred fra Spydberg, lige til Øjern, og derfra giennem Trygstad til Rødenæs-Søe, skal besættes af svenske Tropper. Den Deel af den Norske Armee, som forbliver under Vaaben, skal besætte hele Væstlandet lige til [-]⁵⁸ Drammen, saavel som den Nordlige Deel af Riget, herunder indbefattes Tellemarkens, Totens og Hedemarkens Districter.
9. Frederikstens Fæstning med tilhørende Værker, skal strax overgives til Hans Majestæt Kongen af Swerigs Tropper. Garnisonen skal vende tilbage til sine Hiæmsteder, med Løfte om ej at tiene meer[?].
10. Der skal være Vaabenstilstand til Lands og Vands. Blokaden skal ophøre indtil 3 Maaneder at regne fra nærværende Documents Undertegning.
11. Fæstningerne Kongsvinger og Aggershuus skulle beholde den Besætning, som de for nærværende Tid have.

Fremlagt i Statsraadet d. 13de Augusti 1814

v. Holten

[Med en annen hånd:] Fremlagt i Odelstinget d. 22de Novbr. 1814

Weidemann

[Med en annen hånd:] Oversættelse af Extract No. 24

⁵⁶ Ligger som vedlegg til bilag 62K til protokollen for riksrettssaken mot Haxthausen.

⁵⁷ Strøket: givne Løfter

⁵⁸ Strøket: Drammen

Bilag L 8, vedlegg, undervedlegg 9 [1]⁵⁹

[Med forskjellige hender:]

No. 9. 15.

Litt. i.

14

R. R. P No. 62. N.

No. 9

Convention

entre Son Altesse Royale le Prince Royal de Suède, au nom de Sa Maj^{te} le Roi de Suède, d'un côté, et le Gouvernement Norvégien, de l'autre, conclue, sauf ratification, par les soussignés, à Moss, le 14. d'Août 1814.

- Art^e 1°. Son Altesse Royale le Prince Chrétien convoquera aussitôt, dans le mode prescrit par la constitution existante, les Etats Généraux du Royaume de Norvège. La diète s'ouvrira le dernier de Septembre, ou s'il n'est pas possible, Dans[-]⁶⁰ les premiers huit jours d'Octobre.
- 2°. Sa Maj^{te} le Roi de Suède communiquera avec la Diète directement par un ou plusieurs commissair, qu'il désignera.
- 3°. Sa Maj^{te} le Roi de Suède promet d'accepter la Constitution rédigée par les Députés de la Diète d'Eidsvold. Sa Maj^{te} ne proposera d'autres changemens que ceux nécessaires à l'Union des deux Royaumes, et s'engage de n'en faire que de concert avec la Diète.
- 4°. Les promesses faites par S. M. le Roi de Suède au peuple Norvégien, ainsi que celles que Son Altesse Royale le Prince Royal a faites, au nom du Roi, seront scrupuleusement remplies et confirmées par Sa Maj^{te} à la diète Norvégienne.
- 5°. La Diète sera réunie à Christiania.
- 6°. Sa Majesté le Roi de Suède déclare que personne ne sera poursuivi ni directement, ni indirectement, pour les opinions contraires à l'union des deux Royaumes, qu'il aurait pu émettre jusqu'à présent. Les fonctionnaires civiles et militaires Norvégiens ou étrangers à les pais, seront traités avec les égards et la bienveillance que leur doit l'autorité suprême. Aucun d'eux ne pourra être recherché pour ses opinions. Ceux qui ne continueraient par leur service, seront pensionnés, d'après les loix du pais.
- 7°. Sa Maj^{te} le Roi de Suède emploiera Ses bons offices auprès Sa Maj^{te} le Roi de Dannemarc pour faire révoquer les ordonnances ou Edits promulgués depuis le 14 de Janv. 1814 contre les fonctionnaires publics aussi bien que contre le Royaume de Norvège en général.

Au quartier général de Moss le 14 Août 1814.

A F Skjøldebrand
Lieutenant General &c

(L. S.)

M Bjørnstjerna
General Major.

(L. S.)

Jonas Collett

(L. S.)

Aall

(L. S.)

Conseillers d'Etat

Ratifié
Charles Jean.
(L. S.)

⁵⁹ Ligger som bilag 62N til protokollen for riksrettssaken mot Haxthausen. Trykt i "Tiden" 16. august 1814 og hos Yngvar Nielsen, Aktstykker vedkommende Konventionen i Moss 14de August 1814. Christiania 1894, s. 115-116.

⁶⁰ Strøket: [utydelig]

[Med en annen hånd:] Fremlagt i Statsraadet d. 20. August 1814
v.Holten

[Med en annen hånd:] Fremlagt i Odelstinget d. 22. Novbr. 1814
Weidemann

[Med forskjellige hender på siste side:]
Extract No. 27.

No. 12 *Aars*

Bilag L 8, vedlegg, undervedlegg 9 [2]⁶¹

[Med forskjellige hender:] 15

15.

Convention d'armistice

entre les troupes Suédoises d'un côté & les troupes Norvégiennes, de l'autre, conclue, sauf ratification, par les soussignés, à Moss, le 14 d'Août 1814.

Article 1. Les hostilités cesseront, par terre et par mer, entre les troupes et flottes Suédoises, d'un côté et les troupes et flottes Norvégiennes, de l'autre, à dater du jour de la signature de la présente, jusqu'à quinze jours après l'ouverture de la diète, et avec huit jours de dédit après ce terme.

2. Le blocus des ports Norvégiens sera levé à dater du jour de la signature de la présente. L'importation et l'exportation seront libres, sauf les droits de la douane Norvégienne.
3. Si la forteresse de Fredrikssteen n'a pas capitulé, elle sera remise de suite, ainsi que les ouvrages y appartenants, aux troupes de Sa Majesté Suédoise. La garnison sortira de la forteresse avec armes et bagages et tous les honneurs militaires. Il sera permis aux officiers d'aller où bon leur semblera. Les soldats retourneront chez eux; les uns et les autres promettent de ne plus servir contre les troupes de Sa Maj^{te} Suédoise.
4. Il sera tracé une ligne de démarcation entre les deux armées respectives. La ligne Suédoise appuiera à Sooner, passera par Hovi, Onstad-Sund, remontera le lac d'Øjeren et suivra le Glommen jusqu'à Kragerud. Les troupes Suédoises dans le Wermeland ne pourront pas dépasser Acklanger. La ligne Norvégienne appuiera à Drøback, passera par Korssgaard et Krogstad, au lac d'Øjeren et suivra ensuite la rive droite du Glommen jusqu'à Kongsvinger.
5. Les troupes nationales Norvégiennes seront semestrées de suite et rentreront dans leurs provinces respectives. Il n'y aura sous les armes que les corps de troupes enrolées, (värfvade) savoir:
 - a. le régiment de Sundenfields
 - b. do. de Nordenfields
 - c. do. d'Oplandske
 - d. do. d'Aggershuus /Skarpskytter.
 - e. La brigade d'artillerie

Ces corps ne dépasseront point la ligne de démarcation stipulée dans l'art^e. IVe en sorte que le pais depuis Drøback, Korssgaard et Krogstad à Sooner, Hovi, et Onstads-sund soient tout-à-fait libres de troupes.

6. Il ne restera en Norvège que deux Divisions Suédoises avec une Artillerie et Cavallerie proportionnées à cette force; le reste de l'armée Suédoise rentrera en Suède.
7. La partie de l'armée Norvégienne, qui reste sous les armes, rentrera dans la ligne de démarcation par marches d'étapes, et commencera son mouvement deux jours après la signature de la présente. ⁶² La partie de l'armée Suédoise qui rentrera en Suède, commencera son mouvement aussitôt que faire se pourra.
8. Les hostilités ayant cessé, les généraux Suédois et Norvégiens donneront réciproquement des ordres pour que la bonne harmonie subsiste entre les deux armées et que les charges & traces de la guerre disparaissent. Aucunes contributions ou réquisitions quelconques ne seront levées dans le pais; on paiera comptant ce que les habitans fourniront. Les généraux Norvégiens défendront tout enlèvement de bestiaux et les généraux Suédois feront observer strictement

⁶¹ Ligger som bilag 62N til protokollen for riksrettssaken mot Haxthausen. Trykt i "Tiden" 16. august 1814 og hos Yngvar Nielsen, Aktstykker vedkommende Konventionen i Moss 14de August 1814. Christiania 1894, s. 118-120.

⁶² Følgende setning ser ut til å ha blitt tilføyd etter at dokumentet var ferdigskrevet.

les ordres donnés relativement à ces objets.

9. Les prisonniers de guerre seront mis en liberté de part & d'autre, aussitôt que faire se pourra.
10. Afin de laisser une entière liberté aux délibérations des représentans de la Nation, convoquée en diète à Christiania, il ne sera permis, ni aux troupes Suédoises, ni aux troupes Norvégiennes d'approcher de la dite Diète, à la distance d'un rayon de trois milles, pendant la tenue de la Diète. La bourgeoisie de Christiania montera la garde dans la ville et dans la forteresse d'Aggershuus, pendant la diète.
11. Pour épargner une effusion ultérieure de sang, il y aura un armistice provisoire, à dater de la signature de la présente, avec douze heures de dédit.
12. Le pavillon Norvégien sera respecté durant l'armistice.

Au quartier général de Moss le 14 Août 1814.

A F Skjøldebrand
Lieutenant General m.m.

M Bjørnstjerna
General Major.

Jonas Collett

Aall

Conseillers d'Etat

avec réserve que la ligne de démarcation des armées respectives sera le status quo pour l'armée Suédoise & pour l'armée Norvégienne une ligne qui passera par Sooner, Spydeberg & Hovi au Glommen

(L. S.)

(L. S.)

(L. S.)

(L. S.)

Je Ratifie la convention cidessus avec la réserve et Je saisis avec plaisir cette première occasion pour donner une preuve de Mes Sentimens envers la Nation et l'armée Norvégienne. a
Mon quartier général de Frederikstadt le 15 aoust 1814

Charles Jean.
(L. S.)

[Med en annen hånd:] Fremlagt i Statsraadet d. 20. August 1814
v.Holten

[Med en annen hånd:] Fremlagt i Odelstinget d. 22. Novbr. 1814
Weidemann

Bilag L 8, vedlegg, undervedlegg 9 [3]⁶³

No. 15

Convention

imellem Hans Kongelige Høihed Kronprindsen af Sverrig, i Hans Svenske Majestæts Navn paa den ene, og den Norske Regjering paa den anden Side, sluttet, under Betingelse af Stadfæstelse, ved Undertegnede paa Moss, den 24 August 1814.

Art. 1.

Hans Kongelige Høihed Prinds Christian skal, efter den i Constitutionen foreskrevne Maade, strax sammenkalde Kongeriget Norges Storthing, som skal aabnes den sidste Dag i September, eller, om dette ikke er mulig, i de første 8 Dage af October.

Art. 2.

Hans Majestæt Kongen af Sverrig skal staae i umiddelbar Underhandling med Storthinget ved een eller flere Commissarier, som han udnævner.

Art. 3.

Hans Majestæt Kongen af Sverrig lover at antage den ved de Deputerede i Rigsforsamlingen paa Eidsvold udarbejdede Constitution. Hans Majestæt vil ikke foreslaae andre Forandringer end de, der ere nødvendige for begge Rigers Forening, og forbinder sig til ikke at gjøre det uden efter Aftale med Storthinget.

Art. 4.

De Løfter, der ere givne det Norske Folk saavel af Hans Majestæt Kongen af Sverrig, som af Hans Kongelige Høihed Kronprindsen i Kongens Navn, skal samvittighedsfuldt blive opfyldte og stadfæstede af Hans Majestæt for det Norske Storthing.

Art. 5.

Storthinget skal forsamles i Christiania.

Art. 6.

Hans Majestæt Kongen af Sverrig erklærer, at Ingen skal blive forfulgt verken umiddelbar eller middelbar for Meninger stridende imod begge Rigers Forening, som han indtil dette Øieblik har mattet ytre. De civile og militaire Norske Embedsmænd eller Udlændinger i Landet, skal blive behandlede med den Agtelse og den Velvillie, som den Høieste Myndighed skylder dem. Ingen af dem skal kunne drages til Ansvar for deres Meninger. De som ikke vedblive deres Tjeneste, skal tildeles Pension efter Landets Love.

Art. 7.

Hans Majestæt Kongen af Sverrig vil anvende al sin Indflydelse hos Hans Majestæt Kongen af Danmark, for at faae tilbagekaldt de Forordninger og Edicter, der ere udgivne efter den 14 Januar 1814, saavel mod de offentlige Embedsmænd, som mod Kongeriget Norge i Almindelighed.

Hovedkvarteret Moss, den 14 August 1814.

A. F. Skjøldebrand,	M. Bjørnstjerna,	Jonas Collett,	Aall,
General-Lieutenant.	General-Major.	Statsraader.	
(L. S.)	(L.S.)	(L.S.)	(L.S.)
(Ratificeret af Hans Majestæt Kongen, og Kronprindsen af Sverrig.)			

⁶³ Ligger som vedlegg til bilag 62N til protokollen for riksrettssaken mot Haxthausen. Trykt i "Tiden" 24. august 1814. RAN 618.

Vaabenstilstand

imellem de Svenske Tropper paa den ene, og de Norske Tropper paa den anden Side, sluttet, under Betingelse af Stadfæstelse, ved Undertegnede i Moss, den 24 August 1814.

Art. 1.

Fiendtlighederne skal ophøre baade til Lands og Vands imellem de Svenske Tropper og Flaader paa den ene, og de Norske Tropper og Flaader paa den anden Side, at regne fra den Dag denne Vaabenstilstand undertegnes, indtil 14 Dage efter Rigsdagens Aabning, og med 8 Dages Opsigelse efter den bestemte Tid.

Art. 2.

Blokaden af de Norske Havne skal hæves fra den Dag denne Forening er undertegnet. Al Indførsel og Udførsel skal være frie, dog de Norske Toldintrader uforkrænkedede.

Art. 3.

Dersom Fredriksteens Fæstning ikke har capituleret, skal den strax overleveres med samtlige dertilhørende Værker, til Hans Svenske Majestæts Tropper. Garnisonen skal gaae du af Fæstningen med Vaaben og Bagage og alle militaire Honneurs. Det skal være Officiererne tilladt, at gaae hvor hen de vil. Soldaterne vende tilbage til deres Hjem; saavel de Første som de Sidste skal love, ikke at ville tjene mere mod Hans Svenske Majestæts Tropper.

Art. 4.

Der skal trækkes en Demarcations-Linie imellem de tvende respective Armeer. Den Svenske Linie skal hælde sig til Sooner, gaae over Hovi, Onstad-Sund, hen til Øieren-Søe og følge Glommen lige til Kragerud. De Svenske Tropper i Värmeland maae ikke gaae forbi Acklanger. Den Norske Linie skal hælde sig til Drøbak, gaae forbi Korsegaarden og Krogstad til Øieren-Søe og siden følge den høire Bred af Glommen lige i Kongsvinger.

Art. 5.

De Norske nationale Tropper skal strax gives Orlov og gaae tilbage til deres respective Hjemmesteder. Der skal kun være under Vaaben de gevorbene TroppeCorps, nemlig:

- a) Det Søndenfjeldske Regiment,
- b) Det Nordenfjeldske Regiment,
- c) Det Oplandske Regiment,
- d) Aggershusiske Skarpskyttere,
- e) Artillerie-Brigaden.

Disse Corps maa aldeles ikke gaae over den i 4de Art. bestemte Demarcations-Linie, saaledes at Landstrækningen fra Drøbak, Korsegaarden og Krogstad til Sooner, Hovi og Onstad-Sund skal være aldeles frie for Tropper.

Art. 6.

Der skal kun blive tilbage i Norge tvende Svenske Divisioner med forholdsmæssig Artillerie og Cavallerie, Resten af den Svenske Armee skal gaae tilbage til Sverrige.

Art. 7.

Den Deel af den Norske Armee, som bliver under Vaaben, skal gaae ind i Demarcations-Linien i bestemte Dagmarcher og opbryde 2 Dage efter denne Vaabenstilstands Undertegnelse. Den Deel af den Svenske Armee, som gaer tilbage til Sverrig, skal bryde op saasnart skee kan.

Art. 8.

Naar Fiendtlighederne have ophørt, skal de Svenske og Norske Generaler gjensidigen give Ordres, sigtende til at god Forstaaelse kan herske imellem de tvende Armeer, og at Krigens Byrder og Spor kan forsvinde. Ingen Contributioner eller Requisitioner, af hvilket som helst Slags, skal hæves i Landet.

Alt hva Indbyggerne maatte levere skal betales med rede Penge. De Norske Generaler skal forbyde al Bortførsel af Kreature, og de Svenske Generaler skal nøiagtigen lade iagttage de Befaleinger, som ere givne med Hensyn til denne Gjenstand.

Art. 9.

Krigsfangerne skal sættes i Frihed fra begge Sider, saa hastig som det lader sig gjøre.

Art. 10.

For at give Nationens Repræsentanter, sammenkaldte til et Storthing i Christiania, fuldkommen Frihed i deres Forhandlinger, skal det ikke tillades, verken Svenske eller Norske Tropper, at nærme sig bemeldte Storthing paa en Afstand af 3 Mile saalænge Storthinget holdes. Borgerne i Christiania skal besætte Vagterne i Byen og paa Aggershuus Fæstning medens Storthinget varer.

Art. 11.

For at spare videre Blodsudgydelse skal der være en Vaabenhvile, at regne fra dette Documents Undertegnelse med 12 Timers Opsigelse.

Art. 12.

Det Norske Flag skal respecteres imedens Vaabenstilstanden varer.

Hovedkvarteret Moss, den 14 August 1814.

A. F. Skjøldebrand,

General- Lieutenant.

(L.S.)

M. Bjørnstjerna,

General-Major.

(L.S.)

Jonas Collett, Aall,

Statsraader.

Med den Reservation, at Demarcations-Linien af de respective Armeer skal være status quo for den Svenske Armee, og for den Norske Armee en Linie, som skal gaae igjennem Sooner, Spydeberg og Hovi til Glommen.

(L.S.)

(L.S.)

Ratificeret af Hans Majestæt Kongen of derefter af Kronprindsen af Sverrig ved følgende Paategning: Jeg ratificerer ovenstaaende Convention med Reservationer, og Jeg griber med Fornøielse denne første Leilighed for at give et Beviis paa Mine Følelser for Nationen og den Norske Armee.

I Mit Hovedqvarteer Frederikstad, den 15 August 1814.

Carl Johan.

(L.S.)

Trykt hos Jacob Lehmann i Christiania.

[På siste side med forskjellige hender:]

Fremlagt i Odelstinget d. 22de Novbr. 1814

Weidemann

Extract No. 27

ad No. 12

Aar[s]

C O N V E N T I O N

imellem Hans Kongelige Høihed Kronprindsen af Sverrig,
i Hans Svenske Majestæts Navn paa den ene, og den Nor-
ske Regjering paa den anden Side, sluttet, under Betingelse af
Stadsfæstelse, ved Undertegnede paa Moss, den 14 August 1814.

Art. 1.

Hans Kongelige Høihed Prinds Christian skal, efter den i Constitutionen
forestrevne Maade, strax sammenkalde Kongeriget Norges Storting, som skal
aabnes den sidste Dag i September, eller, om dette ikke er muligt, i de første
8 Dage af October.

Art. 2.

Hans Majestæt Kongen af Sverrig skal staae i umiddelbar Underhand-
ling med Stortinget ved een eller flere Commissarier, som han udnævner.

Art. 3.

Hans Majestæt Kongen af Sverrig lover at antage den ved de Deputa-
tede i Rigsforsamlingen paa Gidsvold udarbejdede Constitution. Hans Maje-
stæt vil ikke foreslaae andre Forandringer end de, der ere nødvendige for begge
Rigers Forening, og forbinder sig til ikke at gjøre det uden efter Aftale med
Stortinget.

Art. 4.

De Bøtter, der ere givne det Norske Folk saavel af Hans Majestæt Kon-
gen af Sverrig, som af Hans Kongelige Høihed Kronprindsen i Kongens Navn,
skal samvittighedsfuldt blive opfyldte og stadfæstede af Hans Majestæt for
det Norske Storting.

Art. 5.

Stortinget skal forsamles i Christiania.

Art. 6.

Hans Majestæt Kongen af Sverrig erklærer, at Ingen skal blive forfulgt
hverken umiddelbar eller middelbar for Meninger stridende imod begge Rigers
Forening, som han indtil dette Dieblik har maattet yttre. De civile og mi-
litære Norske Embedsmænd eller Ublændinger i Landet, skal blive behandlede
med den Agtelse og den Belvillie, som den høieste Myndighed skylder dem.
Ingen af dem skal kunne drages til Ansvar for deres Meninger. De, som ikke
vedblive deres Tjeneste, skal tildeles Pension efter Landets Love.

Art. 7.

Hans Majestæt Kongen af Sverrig vil anvende al sin Indflydelse hos
Hans Majestæt Kongen af Danmark, for at faae tilbagekaldt de Forordninger
og Edicter, der ere udgivne efter den 14 Januar 1814, saavel mod de of-
fentlige Embedsmænd, som mod Kongeriget Norge i Almindelighed.

Hovedkvarteret Moss, den 14 August 1814.

A. F. Skjöldebrand, M. Bjørnstjerna, Jonas Collett, Wall,
General-Lieutenant. General-Major. Statsraader.
(L. S.) (L. S.) (L. S.) (L. S.)

(Ratificeret af Hans Majestæt Kongen, og Kronprindsen af Sverrig.)

Baabenstilstand

imellem de Svenske Tropper paa den ene, og de Norske Tropper paa den anden Side, sluttet, under Betingelse af Stadfæstelse ved Undertegnede i Moss, den 14 August 1814.

Art. 1.

Fjendtlighederne skal ophøre baade til Lands og Vand imellem de Svenske Tropper og Flaader paa den ene, og de Norske Tropper og Flaader paa den anden Side, at regne fra den Dag denne Baabenstilstand undertegnes, indtil 14 Dage efter Rigsdagens Aabning, og med 8 Dages Opsigelse efter den bestemte Tid.

Art. 2.

Blotaden af de Norske Havne skal hæves fra den Dag denne Forening er undertegnet. Al Indførsel og Udførsel skal være frie, dog de Norske Soldintrader uforbrændte.

Art. 3.

Der som Frederikssteens Fæstning ikke har capituleret, skal den strax overleveres med samtlige dertilhørende Værker, til Hans Svenske Majestæts Tropper. Garnisonen skal gaae ud af Fæstningen med Baaben og Bagage og alle militaire Honneurs. Det skal være Officiererne tilladt, at gaae hvorhen de vil. Soldaterne vende tilbage til deres Hjem; saavel de Første som de Sidste skal love, ikke at ville tjene mere mod Hans Svenske Majestæts Tropper.

Art. 4.

Der skal trækkes en Demarcations-Linie imellem de tvende respective Armeer. Den Svenske Linie skal hælde sig til Sooner, gaae over Hovi, Dnstad-Sund, hen til Dieren-Søe og følge Glommen lige til Kragerud. De Svenske Tropper i Barmeland maae ikke gaae forbi Aklanger. Den Norske Linie skal hælde sig til Drøbak, gaae forbi Korsegaarden og Krogstad til Dieren-Søe og siden følge den høire Bred af Glommen lige til Kongsvinger.

Art. 5.

De Norske nationale Tropper skal strax gives Orlov og gaae tilbage til deres respective Hjemmesteder. Der skal kun være under Baaben de ge-
vorbne Troppe-Corps, nemlig:

- a) Det Søndenfjeldske Regiment,
- b) Det Nordenfjeldske Regiment,
- c) Det Dplandske Regiment,
- d) Aggershusiske Skarpskyttere,
- e) Artillerie-Brigaden.

Disse Corps maae aldeles ikke gaae over den i 4de Art. bestemte Demarcations-Linie, saaledes at Landstrækningen fra Drobak, Korsgaarden og Krogstad til Sooner, Hovi og Dnstad-Sund skal være aldeles frie for Tropper.

Art. 6.

Der skal kun blive tilbage i Norge tvende Svenske Divisioner med forholdsmaessig Artillerie og Cavallerie, Resten af den Svenske Armee skal gaae tilbage til Sverrig.

Art. 7.

Den Deel af den Norske Armee, som bliver under Baaben, skal gaae ind i Demarcations-Linien i bestemte Dagmarscher og opbryde 2 Dage efter denne Baabensstilstands Undertegnelse. Den Deel af den Svenske Armee, som gaaer tilbage til Sverrig, skal bryde op saasnart see kan.

Art. 8.

Naar Fiendtlighederne have ophørt, skal de Svenske og Norske Generaler gjensidigen give Ordres, sigtende til at god Forstaaelse kan herste imellem de tvende Armeer, og at Krigens Byrder og Spor kan forsvinde. Ingen Contributioner eller Requisitioner, af hvilket som helst Slags, skal høves i Landet.

Alt hvad Indbyggerne maatte levere skal betales med rede Penge. De Norske Generaler skal forbyde al Bortførsel af Creature, og de Svenske Generaler skal noiaagtigen lade iagttage de Befalinger, som ere givne med Hensyn til denne Gjenstand.

Art. 9.

Krigsfangerne skal sættes i Frihed fra begge Sider, saa hastigt som det lader sig gjøre.

Art. 10.

For at give Nationens Repræsentanter, sammenkaldte til et Storting i Christiania, fuldkommen Frihed i deres Forhandlinger, skal det ikke tillades, hverken Svenske eller Norske Tropper, at nærme sig bemeldte Storting paa en Afstand af 3 Mile saalænge Stortinget holdes. Borgerne i Christiania skal besætte Bagterne i Byen og paa Aggershuus Fæstning medens Stortinget varer.

Art. 11.

For at spare videre Blodsudgydelse skal der være en Baabenhvile, at regne fra dette Documents Undertegnelse med 12 Timers Opsigelse.

Det Norske Flag skal respecteres imedens Vaabensfilstanden varer.
Hovedquarteren Moss, den 14 August 1814.

N. F. Skjöldebrand, **M. Björnstjerna,** **Jonas Collett,** **Hall,**
General-Lieutenant m. m. General-Major. Statsraader.

(L. S.)

(L. S.)

(L. S.)

Med den Reservation, at Demarcations-
Linien af de respective Armeer skal være
status quo for den Svenske Armeer, og
for den Norske Armeer en Linie, som
skal gaae igjennem Sooner, Spydberg
og Høvi til Blommen.

(L. S.)

(L. S.)

Ratificeret af Hans Majestæt Kongen og derefter af Kronprindsen af
Sverrig ved følgende Paategning: Jeg ratificerer ovenstaaende Convention
med Reservationen, og Jeg griber med Fornøielse denne første Leilighed for
at give et Beviis paa Mine Følelser for Nationen og den Norske Armeer.

I Mit Hovedquarteer Frederiksstad, den 15 August 1814.

Carl Johan.

(L. S.)

Handwritten signature: Carl Johan

Handwritten signature: M. W. M.

Extract No. 27

Handwritten signature: ad. M. P. A.

Trykt hos Jacob Lehmann i Christiania.

Bilag L 8, vedlegg, undervedlegg 10⁶⁴

[Med forskjellige hender:]

10 No. 10.

No. 14.

Litt. k. No. 10

R. R. P No. 62. J.

[-]⁶⁵Articles Séparés

1mo S. A. R le Prince Chrétien confiéra de suite sous un prétexte quelconque le pouvoir exécutif au Conseil d'Etat, qui le conservera jusqu'à la clôture de la diète, ou bien jusqu'à ce que la diète se soit prononcée d'une manière positive sur le mode de gouvernement.

2do Le conseil d'Etat exercera ses fonctions en qualité de Représentans de la Nation, ses décrets et actes seront soussignés par les membres du conseil d'état avec la formule de: Paa allerhøjaste Befallning et ne seront munis d'aucun autre sceau quelconque.

3^{tiø} S. A. R le Prince Chrétien se retirera jusqu'à l'époque ou la diète puisse être rassemblée, à quelque campagne ou ville quelconque, éloignée d'au moins 10 miles de Christiania, ou siégera le Conseil d'Etat.

[Med en annen hånd:] Fremlagt i Statsraadet d. 13de August 1814

v. Holten

[Med en annen hånd:] Fremlagt i Odelstinget d. 22de Novbr. 1814

Weidemann

[På siste side med forskjellige hender:]

No. 2.

Extract No. 23.

No. 8*Aars*

⁶⁴ Ligger som bilag 62J til protokollen for riksrettssaken mot Haxthausen. Trykt i Yngvar Nielsen, Aktstykker vedkommende Konventionen i Moss 14de August 1814. Christiania 1894, s. 87-88.

⁶⁵ Strøket: 2

Bilag L 8, vedlegg, undervedlegg 10, oversettelse⁶⁶

[Med forskjellige hender:]

No. 10. ad No. 14.

Særskildte Artikler

1. Hans Kongl. Høihed Prinds Christian skal strax, under hvilket som helst Paaskud, betroe den udøvende Magt til Statsraadet, der skal beholde samme til Storthingets Slutning, eller og indtil Storthinget har erklæret sig paa en bestemt Maade i Henseende til, hvorledes Regeringen skal føres.
2. Statsraadet skal udøve sine Functioner, i Egenskab af Nationens Repræsentanter; dets Decreter og Acter skulle undertegnes af Statsraadets Medlemmer efter den Formular: Paa allerhøjeste Befaling, og maae ikke forsynes med noget Slags Segl.
3. Hans Kgl. Høihed Prinds Christian skal, indtil den tid, da Storthinget kan være samlet, begive sig esteds paa Landet eller til hvilken som helst Bye, der i det mindste er 10 Mile fra Christiania, hvor Statsraadet skal opholde sig.

Fremlagt i Statsraadet 13de Augusti 1814

v. Holten

[Med en annen hånd:] Fremlagt i Odelstinget d. 22de Novbr. 1814

Weidemann

[På siste side med forskjellige hender:]

Oversættelse af Extract

No. 23

ad No. 8

Aars

⁶⁶ Ligger som vedlegg til bilag 62J til protokollen for riksrettssaken mot Haxthausen.

Bilag L 8, vedlegg, undervedlegg 11⁶⁷

[Med forskjellige hender:]

9. 13.

[-]⁶⁸

No. 11

Copie.

R. R. P No. 62. F

Nous Charles Jean, Prince Royal de Suède et de Norvège,

En vertu des pouvoirs qui nous ont été délégués par Sa Majesté le Roi de Suède et de Norvège, notre très-gracieux Souverain, Déclarons:

- 1°. Que nous acceptons au nom de Sa Majesté le Roi de Suède et de Norvège la Constitution faite par la diète d'Eiswold, et qu'il n'y sera fait de changement que pour ce qui la mettrait en opposition avec l'union des deux Royaumes, et que ces changemens seront faits de concert avec l'assemblée Nationale.
- 2°. Que Sa Majesté le Roi de Suède et de Norvège promet oubli du passé en faveur de toutes les personnes de quelque rang et condition qu'elles puissent être, qui auraient manifesté des opinions contraires à l'union des deux Royaumes et que personne ne sera poursuivi ni directement ni indirectement pour ces opinions.
- 3°. Les fonctionnaires Civils et Militaires, soit Norvegiens ou étrangers au Pays, seront haités avec les égards et la bienveillance que leur doit l'autorité supérieure, aucun d'eux ne pourra être recherché pour ses opinions. Ceux qui ne continueraient pas leur service seront pensionnés d'après les loix de l'Etat.

En foi de quoi nous avons signé la présente déclaration à notre quartier Général de Fredericstad le 10 Août 1814.

Charles Jean

Sceau

Copie conforme

M Björnstjerna

General Major.

[Med forskjellige hender:]

Fremlagt i Statsraadet d. 13de August 1814

v. Holten

Fremlagt i Odelstinget d. 22de November 1814.

Weidemann

[På siste side med forskjellige hender:]

No. 5

No. 3.

lit e.

Extract No. 19.

ad No. 6*Aars*

⁶⁷ Ligger som bilag 62F til protokollen for riksrettssaken mot Haxthausen. Trykt i Yngvar Nielsen, Aktstykker vedkommende Konventionen i Moss 14de August 1814. Christiania 1894, s. 83-84, trolig på grunnlag av avskrift i Riksarkivet.

⁶⁸ Strøket: 3

Bilag L 8, vedlegg, undervedlegg 11, oversettelse⁶⁹

No. 11 ad No. 13.

Litt. e

Vi Carl Johan Kronprinds til Sverrig og Norge, i Kraft af den Myndighed som os er overdraget af Hans Majestæt Kongen til Sverrig og Norge vaar naadigste Herre erklærer:

1. At vi i H. M. Kongen af Sverrige og Norges Navn antage den af Rigsforsamlingen paa Eidsvold gjorde Constitution, og at der ingen Forandring skal giøres, uden for saavidt den maatte stride mod begge Rigers Forening, og at disse Forandringer skulle giøres i Forening med National-Forsamlingen.
2. At H. M. Kongen af Sverrige og Norge lover Forglemmelse af det Passerede, til Fordeel for alle de Personer, af hvad Rang og Vilkaar de maatte være, som mundte have ytret Meninger stridende mod begge Rigers Forening, og at ingen skal umiddelbar eller middelbar forfølges for disse Meninger.
3. De civile og militaire Embedsmænd, være sig Nordmænd eller Fremmede i Landet, skulle behandles med den Agtelse og Velvillighed, som den øverste Magtskylder dem. Ingen af dem kan drages til Ansvar for sine Meninger. De som ikke vedblive i deres Tienester, skulle erholde Pension efter Rigets Lover.

Til Bekreftelse heraf have vi undertegnet nærværende Declaration i vort Hovedkvarter.

Frederikstad den 10de Augusti 1814.

Carl Johan
(L. S.)

Kopiens Rigtighed bevidner

M. Bjørnstjerna
General Major

Fremlagt i Statsraadet d. 13de Augusti 1814
v. Holten

[Med en annen hånd:] Fremlagt i Odelstinget d. 22de November 1814.

Weidemann

[På siste side:]

Oversættelse af Extract No. 19

ad No. 6
Aars

⁶⁹ Ligger som vedlegg til bilag 62F til protokollen for riksrettssaken mot Haxthausen.

Bilag L 8, vedlegg, undervedlegg 12⁷⁰

[Med forskjellige hender:]

5 [-]⁷¹ 12.[-]⁷² No. 12.

RRP. No. 62. H

Efter Deres Kongelige Majestæts allerhøieste Befaling, skulle Undertegnede herved afgive følgende allerunderdanigste Erklæring:

De under vores Commando forsamlede Tropper ere besjælede af fuld Jver for Norges Sag. De følge os villigen. Denne Stemning have vi søgt til denne Stund at opflamme og at vedligeholde. Aldrig have vi tilladt os at skildre for Tropperne Rigets Tilstand, efter de af Fienden gjorde Fremskridt, eller at fremstille for dem Mueligheden eller Sandsynligheden af, at kunne udholde den forestaaende haarde Kamp, i Henseende til de Resourcer, som Krigen fordrer, da saadanne Forestillinger letteligen maatte svække deres Mod. Har Deres Majestæt tilstrækkelig og hensigtspassende Proviand for Tropperne, er Armeen ufeilbarligen forsynet med Ammunition og Klædessorter for at udholde Krigens Besværligheder, og kan Armeens Operationer igien ledes med Eenhed og Kraft, da kan Deres Majestæt altid stole paa Deres Troppers Mod og Hengivenhed, om end ikke, efter nærværende Stilling, Resultatet blev saa opmuntrende. Men kan Deres Majestæt ikke forsyne Armeen med god Proviand, Ammunition, Vaaben og Klæder, under den besværlige Kamp i den forestaaende Aarstid, under idelige bivouacs, da bliver efter vores Overbeviisning, uagtet Troppernes Mod, under Deres Majestæts høie Anførsel, Armeens Opløsning og Landets Ruin en uundgaaelig Følge deraf. Foruden Armeen har Deres Majestæt at underholde nogle Tusinde Heste og skydsende Bønder. Ved ethvert bivouac er Landmandens Fourage et uundgaaeligt Tab. Armeen fortærer saaledes Landmandens havende Forraad m. m.

Tropperne spørge ikke efter de udfordrende Resourcer. De tænke sig disse altid forhaanden, naar Krig føres. Vore Følelser, som Soldat kjender Deres Majestæt, ogsaa som god Norsk Borger. Deres Majestæt, som Landets Hærfører og Konge, maa vi indstille til Allerhøistsammes viisdomsfulde Overveielse, hvorvidt Landets Lyksalighed og Frelse kan udsættes for den truende Fare, for ikke omsider, uagtet de villigste Opoffrelser, at blive et underkuet Folk. End videre maa vi allerunderdanigst tilføie:

Skulde det lykkes Deres Majestæts Vaaben at drive Fienden igien ud af Landet, da kan man vente det hele Land efter den indtagne Strækning aldeles ødelagt.

Moss den 13de August 1814.

allerunderdanigst

CDAArenfeldt D. Hegermann

[Med forskjellige hender:]

Fremlagt i Statsraadet, d. 13de August 1814.

v. Holten

Fremlagt i Odelstinget den 22de Novbr. 1814

Weidemann

[På siste side med forskjellige hender:] No. 5.

Extract No. 22.

No. 7 Aars

⁷⁰ Ligger som vedlegg til bilag 62H til protokollen for riksrettssaken mot Haxthausen. Trykt i Yngvar Nielsen, Aktstykker vedkommende Konventionen i Moss 14de August 1814. Christiania 1894, s. 65.

⁷¹ Strøket: No. 6

⁷² Strøket: 4

Bilag L 8, vedlegg, undervedlegg 13⁷³

[Med forskjellige hender:]

13.

Afskrift

11.

R. R P No. 62. O.

litt. 1.

No. 13

De H^r Statsraader Aall og Collett befuldmægtiges herved til, med DH^r Generaler Skøldebrand og Biørnstierna, som Commissarier fra Hans Kongelige Højhed Kronprindsen af Sverrig at afslutte en Vaabenstilstand til min Ratification.

Moss den 14 August 1814.

Christian Frederik

Da det fordres som Basis for all Underhandling, der eene kan redde Nationen, at den additionelle Artikkel, som indeholder min personlige Declaration, Ord for Ord antages, saa er det min bestemte Villie, og Befaling, at den ogsaa af Eder uden videre Vægning underskrives og forelægges mig til Ratification.

Moss den 14 August 1814.

Christian Frederik.

At denne Afskrift er conform Originalen og den sidste udvidede Fuldmagt og Befaling egenhændig skreven og underskreven af Norges forrige Konge, Hans Majestæt Christian Frederik — bevidnes herved.

Christiania den 16 Novbr. 1814.

*Jonas Collett**Aall*

[Med en annen hånd:]

Fremlagt i Odelstinget den 22de Novbr. 1814

Weidemann

[På siste side med forskjellige hender:] Extract No. 28.

[-]⁷⁴*Aars*

⁷³ Ligger som vedlegg til bilag 62O til protokollen for riksrettssaken mot Haxthausen. Trykt i Yngvar Nielsen, Aktstykker vedkommende Konventionen i Moss 14de August 1814. Christiania 1894, s. 114.

⁷⁴ Strøket: No. 13

Bilag L 8, vedlegg, undervedlegg 14⁷⁵

[Med forskjellige hender:]

[-]⁷⁶ 10

16.

lit. h.

No. 14

R. R P No. 62. P.

[Nederst på siden:]

Til

Det høje Statsraad.

Jeg skulle efter Hans Majestæt Kongens Ordre underrette det høje Statsraad om at Kronprindsen af Sverrig den 15de dennes har ratificeret Vaabenstilstanden tilligemed den gjorte Reservation angaaende Demarkations Linien.

Moss den 16de August 1814

Erbødigst

Brock

[Med forskjellige hender:]

Fremlagt i Statsraadet d. 17 Aug. 1814

v. Holten

Fremlagt i Odelstinget den 22de
November 1814.

Weidemann

[På brevomslaget:]

Til

Det høje Stats Raad

i

Christiania

(L.S.)

[Med forskjellige hender:] Extract No. 31.

No. 14*Aars.*

⁷⁵ Ligger som vedlegg til bilag 62P til protokollen for riksrettssaken mot Haxthausen. Trykt i Yngvar Nielsen, Aktstykker vedkommende Konventionen i Moss 14de August 1814. Christiania 1894, s. 120.

⁷⁶ Strøket: No. 8

Bilag L 9⁷⁷

Da Statsraad Haxthausen ifølge den Lagthinget i Dag oversendte Udskrift af Statsraadets Protocoller under 8d Augusti har afgivet en Beretning i Statsraadet angaaende Armeens Proviant som han støtter paa de til Generalcomandoet indleverede Lister over de i Behold værende Levnetsmidler, men atter den 10 Augusti har erklæret i Statsraadet at hans da fremlagte Rapport var den egentlige og sande, og følgelig at Forklaringen den 8d som har haft saa betydelig Indflydelse paa de øvrige Statsraaders Beslutninger, ikke er paalidelig; saa har Odelstinget Dags Datum besluttet: ”Det skal indstilles til den executive Magt om den ikke finder det passende paa lovlig Maade at lade undersøge hvorvidt de Indberetninger Commissariats-Commissionen, under sidste Felttog har tilstillet Kongen om Magazinbeholdningerne fra 1ste Juni dette Aar og indtil Conventionen paa Moss blev afsluttet, medfører Sandhed, og saafremt de findes urigtige, at lade de som have underskrevet dem, dømmes for sine Handlinger, om de end ved at være undkomne fra Riget, skulle undgaae Dommens Execution”; hvilket til Lagthingets Overveielse communiceres.

Christiania i det overordentlige Storthings Odelsthings Præsidentskab den 23d November 1814.

Christie

L. Weidemann

Til
Lag-Thinget!

[På omslaget:]

Lagthingets Prot. No 9
1814.

⁷⁷ Ikke trykt. Jf. 1815: 507; 1835: 910-911.

Bilag L 10⁷⁸

Da der i Lagthinget og iblandt Højeste Rets tilstedeværende Medlemmer skal være yttret forskellige Meninger angaaende Rigsrettens Organisation, saa har Odelstingets Præsidentskab, underrettet derom, foredraget Odelstinget disse, og henstillede til dets Medlemmers Overvejelse, om de deri maatte finde Grund til at gjøre Forandring i eller Tillæg til deres Decret: at General Lieutenant v. Haxthausen skal sættes under Rigsrettens Tiltale.

Efter at have anhørt saadan Forestilling erklærede Odelstinget: ”Det finder ingen Grund til at forandre sit Decret ihenseende til General Lieutenant v. Haxthausen, men overlader til Rigsretten at afgjøre, hvorvidt det er mueligt at fremme Sagen; da dette er en Qvæstion, hvis Afgjørelse ligger udenfor Odelstingets Competence.

Christiania, i Odelstingets Præsidentskab d. 25de November 1814.

Christie

Weidemann

Til
Lagthinget.

[På omslaget:]

Til
Lagthinget.

Lagth. Protocol No 10
1814.

⁷⁸ Ikke trykt. Jf. 1815: 508; 1835:912.